

KOVÁCS ISTVÁN¹**Pornográfia, vagy prostitúció, esetleg mindkettő?****Pornography, or prostitution, or possibly both of them?****Absztrakt**

A pornófilmek szereplőit gyakran érik olyan sértő kritikák, amelyek a prostitúcióval összefüggésbe hozhatók. A nyilvánosság néha általánosít, néha megkülönböztet. Előítélet, elfogultság, téves és/vagy nem teljes információkon alapuló véleményalkotás, számos attitűd, amelyre a közhiedelem gyakorta támaszkodik. Tanulmányom viszont a negatív értékítéletet hátrahagyva arra keresi a választ, hogy a pornográfia, valamint a prostitúció között egyáltalán van-e kapcsolat, ha igen, akkor az milyen jellegű. Vajon a sztereotípiáknak van alapjuk, vagy sem? Mind-ezek ellenőrzésére történelmi alapkutatást, majd kvantitatív eljárási metódust, végül a Cohan féle korrelációs koefficiens értékének számításait használtam fel.

Kulcsszavak: pornográfia, prostitúció, stigmatizáció, kvantitatív eljárás, korreláció

Abstract

The actors of the porn films are attacked often by insulting criticism, which are connected with the prostitution. Publicity sometimes generates, sometimes differentiates. Discrimination, partiality, wrong or/and not full information based opinion creating, many attitudes, which are reclined by the publicity. In my research without the negative discrimination I have tried to answer that is they any connection between pornography, and prostitution, if yes, than what kind of connection. Do stereotypes have their basis or not? To test those things, I have used historical basic researches, quantitative methods, and endly I have used the Cohan's correlation coefficient's calculation.

Keywords: pornography, prostitution, stigmatization, quantitative methods, correlation

¹ BRFK IX. ker. Rendőrkapitányság vizsgálati osztályvezető-h., E-mail: sankazuka@gmail.com,
ORCID: 0000-0002-7210-1981

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

BEVEZETÉS

A diszkrimináció, az előítélet, a téves és/vagy nem teljes információkon alapuló véleményalkotás, az elfogultság életünk mindennapi része. Bármilyen társadalmi jelenségről is legyen szó, az emberek arról akaratlanul is véleményt alkotnak. Bár a véleménynyilvánítás, az emberi-, és alkotmányos szabadságjogok egyike, az korlátlanul mégsem gyakorolható.² Egy demokratikus társadalom működése a jogok gyakorlásának és a kötelek végrehajtásának állami garanciáján nyugszik, amely minden demokráciát valló embertársunkra alkalmazható és alkalmazandó. Éppen ezért korántsem mindegy az, hogy véleményünket hogyan közöljük, ha azt nyilvánosságra hozzuk, akkor azzal embertársaink jogait, és/vagy jogos érdekeit sértjük-e, veszélyeztetjük-e, avagy a joggyakorlás, és kötelek teljesítése során tiszteletben tartjuk-e. Különösen igaz ez azokra a társadalmi jelenségekre, amelyeket az évek során tabuk öveztek, majd fokozatosan a sötétségből a fény felé haladva, egyre nagyobb nyilvánosságot kapva a társadalom perifériájára sodródtak. Ezek az öröknek nevezhető társadalmi jelenségek, megmagyarázhatatlanul ugyan, de mindig a kutatók középpontjába kerültek, arra a közélet, a tudományos, és szakmai világ is árgus szemekkel tekint. Ilyen jelenség a szexualitással összefüggésben álló prostitúció, valamint a pornográfia is. Mindkettőt világméretű kereslet, és a hozzá kapcsolódó kínálat jellemzi.

A világ-, és a számítástechnika globalizációjának köszönhetően -, az egyre nagyobb mértékű romlás iránti kereslet növekvő igényével párhuzamosan – a kínálat, azaz a megosztott tartalmaik a nagyközönség számára akár az országhatárokon belül, akár azokon kívül is költséghatékonyan elérhetővé váltak. A szexipar – különböző ágazataival – hatalmas nyereséget termel. Becsléseink szerint az üzletágból befolyó profit nagysága éves szinten a 30-50 milliárd dollárt is eléri.³ A pornográfia megszületésének hajnalán, az 1980-as években csak az Egyesült Államokban (Európát, és a többi kontinentet nem számolva) e szegmens értéke 8 millió dollárt ért el.⁴ A századfordulón ez az árfolyam már a duplájára nőtt.⁵ 1996-ban az interneten már több, mint 5000 kereskedelmi pornográf/erotikus webhelyszín működött, 1999-re ez a szám 30.000-re emelkedett, ami a legsikeresebb webhelyek számára az évek alatt 150-200 millió dollárt termelt.⁶ Az internetes pornográf forgalom 43 százaléka ezekhez az explicit webhelyekhez köthető, a 15-25 éves korosztály elsődleges pornográf forrásként a leggyakrabban ezeket látogatja.⁷ (És ezek csak felvételek, mi a helyzet az úgy nevezett „cam” oldalakkal? A „live”, azaz élő internetes pornográf oldalak

² KOVÁCS I.: Az emberkereskedelemhez szorosan kapcsolódó prostitúciós bűncselekmények – különösképpen a gyermekprostitúció – áldozatait emberi jogainak hazai vonatkozásai. *Polgári Szemle*, 10/3-6. (2014), 419-430.

³ HUGHES D.: Men create the demand; women are the supply. *Safety at Work*, 7. (2000), 10-14.

⁴ COWAN G. et. al: Dominance and inequality in X-rated videocassettes. *Psychology of Women Quarterly*. 12/3. (1988), 299-311.

⁵ LANE F.: Obscene profits: the entrepreneurs of pornography in the cyber age. Routledge, 2000.

⁶ MORIAS R. et. al: Porn goes public. *Forbes*, 1999.

⁷ HÄGGSTRÖM-NORDIN E. et. al: Associations between pornography consumption and sexual practices among adolescents in Sweden. *International Journal of STD and AIDS*, 16. (2005), 102-107.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

látogatottsága, és profitja még magasabb: lásd például a livejasmin.com weboldalt, amely G. Györgyöt, a becsült 174 milliárd forintos vagyonával 2014-2015. évek között Magyarország leggazdagabb emberévé tette.)⁸ A forgalmazás terén 1999-re már több, mint 10.000 játékfilm állt rendelkezésre, amely a video-kölcsönzés és értékesítés üzleti tevékenységének mintegy 14 százalékát, valamint a piacon szereplő fizetős videohirdetés több mint felét kitevte. Az adathordozók fejlődésének köszönhetően a DVD megjelenések évente körülbelül újabb 4 millió dollárral növelték a büdzsét, 2009-re pedig a mobiltelefon által megosztott felnőtt tartalom éves szinten 2,1 millió dollárt hozott.^{9,10} A számok, és a profit pedig napról napra emelkedik. Mára a felmérések azt mutatják, hogy másodpercenként 28.258 felhasználó néz pornográf anyagokat az interneten, ami a szolgáltatóknak ugyan ennyi másodpercenként 3075,64 dollár bevételt jelent. Az internetet használó minden második felhasználó a keresőprogramokban „felnőtt” tartalmú anyagokra keres rá, a keresőmotoros lekérdezések 25 százaléka pedig pornográfiával kapcsolatos. Ez csak a pornográfia kategóriájában napi 68 milliós keresési találatot eredményez. A találatok letöltésének 35 százaléka pornográf anyag.

Ha nem is ugyan ezekkel a számadatokkal, de a megállapítások a prostitúcióval kapcsolatban is paralellek. A prostitúció a szervezett bűnözés egyik legnagyobb bevételi forrását jelentő iparága. Becsléseink szerint évente több millió nő-, és gyermek esik prostitúciós bűncselekmények áldozatául, keresetük futtatóik elveszik, ami ezáltal a szervezett bűnözői hálózatok zsebébe ömlik. A befolyt összegeket pedig további bűncselekmények – kábítószerek-kereskedelem, fegyverkereskedelem, terrorizmus, stb. - finanszírozására tudják felhasználni.¹¹ 2015-ben egy olyan statisztikai jelentés látott napvilágot, amely világviszonylatban a prostituáltak, és a prostitúciós bűncselekmények áldozatainak számát, a tevékenységükből befolyó, a szervezett bűnözés egyik legnagyobb bevételi formáját jelentő illegális jövedelem nagyságát, a hatósági intézkedéseket, és a kliensek által igénybe vett szolgáltatás számát próbálta meg feltérképezni.¹² Bár a jelentés a Föld összes országára nem terjed ki, de mindezek ellenére nagy előrelépésnek tekinthető, hiszen ebben a látencia által övezett világban, amelynek nyílt számadatai becsléseken alapulnak minden egyes részeredmény a felderítés, az elkövetők szankcionálása, az áldozatvédelem, és a reszocializációs intézkedések érvényesülését segítheti elő.¹³ Az említett jelentés szerint a prostitúcióból befolyó összegek Japánban évente például 24-, Spanyolországban 26,5-, és

⁸ SZAKONYI P.: A 100 leggazdagabb magyar 2015. Online Kft, 2015.

⁹ EGAN T: Technology sent Wall Street into market for pornography. Routledge, 2000.

¹⁰ HOLDEN W.: Mobile to adult: personal services. Juniper Research, 2000.

¹¹ KOVÁCS I.: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. PhD értekezés. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2016.

¹² HAVOSCOPE: Prostitution: prices and statistics of the global sex trade. Forrás: https://www.amazon.com/dp/B00ZZBFXO2/ref=rdr_kindle_ext_tmb (A letöltés dátuma: 2017. április 17.)

¹³ KOVÁCS I.: Jogharmonizáció vagy sem? Első rész: a New Yorki Egyezmény és a 2012.évi C. törvény – a Büntető Törvénykönyv –. Jogelméleti Szemle. 17/2. (2017), 89-106.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Olaszországban több mint 600 milliárd dolláros bevételt tesznek ki. És ez csak három ország, három statisztikai adatközlése. Ha ezek az adatok három országban több, mint 650 milliárd dollárt jelentenek, akkor a Földön összességében az a szervezett bűnözői hálózatoknak mennyi pénzt profitálhat? A kereslet pedig napról napra csak nő, a kizsákmányolással, és a hatósági visszaélésekkel korrelálva.

A tanulmány célul tűzte ki, hogy olyan egy olyan kutatómunkán alapuló információs adatbázist hoz létre, amely a pornográfia, és a prostitúció látenciába burkolódzó világáról reális képet mutat, a két iparágat egymással összehasonlítás keretében megismerteti, ezáltal a nyilvánosság értékítéletét előítélettől mentessé próbálja meg formálni. Gondolkodásra ösztökél, és olyan attitűd formálásra biztat, amely a véleménynyilvánítás szabadságát szükséges mértékig korlátozva, de maximalizálja. A diszkrimináción alapuló értékítélet színvonalának változását az innováción alapuló kutatási eredmények fejlesztésre készíthetik, amely a XXI. századhoz mérten, akadályokat leküzdő paradigmaváltást tehet lehetővé.

Hipotézisem szerint (feltételezem, hogy) a közvélemény a pornósztárszínészeket a prostitúcióktól nem különbözteti meg, velük szemben az előítélet, a hátrányos megkülönböztetés, és a stigmatizáció érvényesül. Az emberek a pornósztárszínészek munkájáért járó juttatásokat, a prostitúciós tevékenységből származó haszonnal együtt egy kalap alatt kezelik, amelyeknek centrális mozgatórugója a nemi aktusért járó ellenszolgáltatás körül forog.

Mindezek ellenőrzésére olyan elméleti kutatási módszert kellett választanom, amely a köznapi gondolkodás szerves alkotóeleme, szakaszai absztrahálhatók, és logika alkalmazását követelik meg. Választásom így az összehasonlítás kutatási módszertanára esett, amely a vizsgálat tárgyáról számos ítéletet feltételez, ezek egymással szorosan összefüggenek, az ismereteket pedig a keletkezett rendszeren belül az azonosság, a hasonlóság, a különbség, és az össze nem vethetőség szempontja választja szét. Reményeim szerint a választott kutatás módszertana a hipotézisemben foglaltakat megerősíti és/vagy cáfolja, új ismeretek létrejöttét prognosztizálva.

A PORNOGRÁFIA FOGALMA

A fejezetben a pornográfiával kapcsolatos fogalmakat, valamint az annak alakulását befolyásoló nézetek közül, három fontosabb (moralista, liberális, feminista) szemléletet elemzek, majd az összehasonlítás alapját képező legfontosabb tulajdonságait táblázatba rendezve összegzem.

A szexualitás minden ember számára életének meghatározó jelensége, vezérelje azt akár a fajfenntartás biológiai ösztöne, vagy csupán a szexuális vágy élvezeti kielégítése. Sok szempontból lehetne ezt firtatni, de akár tetszik, akár nem, számadatok ide, vagy oda, mindannyian szexuális lények vagyunk, a biológiai szükségleteink kielégítése mindannyiunk Maslow piramisának szükségszerű eleme.¹⁴ Sok ember számára a biológiai szükség-

¹⁴ MASLOW A.: Motivation and Personality. Harper, 1954.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

let-kielégítés, a szexuális kapcsolatok, az integrális szexuális tevékenység prominens jelentőségű, történjen az akár négy fal között édeskettesben, vagy azon kívül, akár több, aktív, vagy passzív résztvevővel. El kell fogadnunk, hogy egyes férfiak, és nők esetében a pornográfia fogyasztása, vagy előállítása szexuális életük részét képezi, vagy azt fokozza. Az embernek szüksége van arra, hogy felfedezze önmagát, megkapja a választ arra, hogy kicsoda, és mire képes.¹⁵ A pornográfia termelése, fogyasztása, a részvétel tapasztalata, a kísérletezés mind-mind hozzájárulhat ahhoz, hogy az egyéniségünk, különösen az (egészséges) szexualitásunk fejlődhessen. Érdeemes viszont elgondolkoznunk azon, hogy ez a kísérletezés milyen határok között minősül egészségesnek, és mi az a választóvonal, ami akár még önmagunk személyiségének, szexuális kultúrájának a fejlesztését is korlátozhatja. Meg kell tudnunk, hogy mit nevezünk egyáltalán pornográfiának, hogyan definiálhatjuk, és valójában, hogy hat a személyiségünkre, miért kezeli akár a jog-, akár az erkölcs olykor-olykor prohibíció tárgyaként.

Mielőtt a pornográfia definiálására rátérnék, *Smith* [1971] szavaival élve, érdemes megfontolnunk azt, hogy a pornográfia fogalom meghatározáskor mennyire voltunk előítéletesek. Ugyanis egy olyan jelenség, amely egyébként is sztereotípiára épül, nem felelhet meg a definícióalkotás alapkövetelményeinek, mert ebből kifolyólag az egységes meghatározás egyrészt a fontos körülményeket nem tartalmazná, másrészt pedig nem zárná ki az összes olyan körülményt, amely a fogalom meghatározás szempontjából nem releváns.¹⁶ Az alábbiakat egy egyszerű példán keresztül kívánom illusztrálni: az ő-, és ókorban a tűz jelenségét természetfeletti magyarázatok, mint például Isten haragja, vagy teremtett csoda aposztrófálta. Ma már tudjuk, hogy a tűz keletkezése, ha nem is egy csoda természeti megnyilvánulása, de egy kémiai folyamat - a gyors oxidáció - része. Tűz a kandallóban, kályhában, vagy akár a tűzhelyen olyan ellenőrzött, és profitáló szolgáltatás, amit az emberek kellemesnek, és hasznosnak éreznek. De, ha ez a tűz, ellenőrizetlen keretek között a házban, vagy a természetben elterjed, akkor környezetünkben félelmetes pusztulást képes okozni. Így van ez a pornográfiával is. Először az szükséges, hogy a jelenséget megértsük, meg kell tudnunk, hogy mivel állunk szemben, hiszen, ha nem akarjuk megérteni, nem törődünk vele, sikeresen szocializálni sem tudjuk.¹⁷ Romboló hatású, vagy egészséges? Választ kell találnunk arra a kérdésre, hogy önmagában a pornográfia kifejezés szóhasználata nem megfelelő, vagy azt csupán a hibás ítélőképesség terelte olyan negatív irányba, hogy az az emberekben megbotránkoztatást keltett, bizonyos jogterületeken pedig a jogalkotó reglementációs-, és egyenes prohibíciós intézkedések bevezetését látta szükségesnek.¹⁸

¹⁵ FREDERICK D.: Pornography and freedom. *Kritika*, 5/2. (2011), 84-95.

¹⁶ SMITH D.: Some things that may be more important to understand about organized crime than Cosa Nostra. *Lax Review*. 24. (1971), 1-30.

¹⁷ CALDERONE Mary: Pornography as a public Health Problem. In: *American Journal of Public Health*, 1972., 62. évf. 3. sz. – p.: 374-376.

¹⁸ Például lásd a korhatár-besorolás szabályozását, vagy a büntetőnorma a szexuális visszaélés fogalmazásának, készítésének, sokszorosításának tilalmát.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

A szexuális aktusok emberközeli ábrázolása nem újdonság. Számos az ókori Görögországból és Rómából, valamint más ázsiai, afrikai és európai kultúrákból származó erotikus művészetet ábrázoló anyagokat régészek fedeztek fel.^{19,20} Például az időszámításunk utáni II-III. századbéli Indiából származó Kámaszútra a világ minden táján ismert könyv, amely a különböző szexuális aktusokat, és gyakorlatokat vázolja fel, de ugyanakkor tudomásunk van olyan művészeti, irodalmi alkotásokról is, amelyek a viktoriánus Anglia termékei.^{21,22} Bár a tanulmányban megpróbálok minden idősíkot figyelembe venni, és a definíciót a legmesszemenőbbekig részletezni, a fogalom meghatározást mégis egy az 1960-as évekből fennmaradt nemzetközi eljárás elhíresült „anekdotájával” kell kezdenem. Hogy milyen nehéz is a pornográfia definiálása azt *Potter Stewart* bíró is jól tudta, amikor 1964-ben a „*Jacobellis vs. Ohio*” ügyben az ítélet indoklását felolvasta. Minden jogi „csúrcsavar” nélkül a pornográfiáról csak annyit mondott: „*Tudom, ha látom.*”²³ Hogy mi egy picit többet tudjunk a fogalomról, és ne csak akkor, mikor látjuk, megpróbálkozom a napvilágot látott definíciók elemzésére, majd saját fogalom meghatározására.

Mindenekelőtt annak tisztázása szükséges, hogy a pornográfia művészet, vagy önálló szakterület. Köze van-e annak az erotikához, ugyan az a fogalom-e, csak más aspektusban, esetleg teljesen különbözik attól. Nehéz feladatnak bizonyul a téma teljes körű megértése, és nem is csodálkozunk, mikor a tudományterületek képviselői a definiálás nehézségeivel találják szembe magukat. A különböző diszciplínák művelői között egyedül abban van egyetértés, hogy a fogalomnak nincs egységes, és mindenki által elfogadott definíciója.^{24,25,26} A Magyar Katolikus Lexikon értelmezésében a pornográfia a görög eredetű „porneia”, azaz paráznaság, és a szintén görög eredetű „grafia”, mint leírás szavakból tevődik össze. Az erotika ugyan ezen lexikon vonatkozásában a görög eredetű „Erősz” istenség

¹⁹ SIGEL L.: *Governing pleasures: pornography and social change in England, 1815–1914.* Rutgers University Press, 2002.

²⁰ FERGUSON C., HARTLEY R.: *The pleasure is momentary the expense damnable? The influence of pornography on rape and sexual assault.* HASSELT V. (szerk.). *Aggression and Violent Behaviour.* 14/5. (2009), 323-329.

²¹ GLADFELDER H.: *Literature and pornography 1660–1800.* Oxford Handbooks, 2013.

²² VATSZAJANA M.: *Kámaszútra.* Librotrade Kft, 2002.

²³ *Jacobellis vs. Ohio*, 378 U.S. 184, 197 (1964): az Egyesült Államok Legfelsőbb Bíróságának döntése, amelyet 1964-ben hoztak arról, hogy Ohio állam - az első módosítással összhangban - tiltja-e a Louis Malle *The Lovers (Les Amants)* filmjének vetítését. Bár számos szakértő, jogtudós, és jogalkalmazó vett részt a tárgyalásokon, mégis azt Potter bíró szavai tették híressé, amikor a „kemény pornográfia” definiálásával próbálkozott. Az eredeti (bővített) mondat, szöveggörnyezetében így hangzott: "I shall not today attempt further to define the kinds of material I understand to be embraced within that shorthand description; and perhaps I could never succeed in intelligibly doing so. But I know it when I see it, and the motion picture involved in this case is not that." Magyar fordításban: Nem ma lesz a napja annak, hogy tovább próbálom meghatározni azokat a fajtájú anyagokat, amelyek e rövid meghatározásba beletartoznak, és talán soha nem sikerül majd azt értelmesen megtenni, de tudom, amikor látom, és ebben a filmben az érintett mozgókép nem az."

²⁴ CAMERON S.: *Economics of pornography.* BOWMAKER S. (szerk.). *Economics Uncut: A Complete Guide to Life, Death, and Misadventure.* Edward Elgar Publishing, 2005.

²⁵ REA M.: *What is pornography?* *Noûs.* 35/1. (2001), 118-145.

²⁶ SLADE J.: *Pornography and sexual repression: a reference guide.* Greenwood Press, 2001.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

nevéből származik, jelentése „kívánni”.²⁷ Amikor az emberi történelem számos tárgyára, így különösen az itáliai freskókra vagy a spanyol szobrokra, esetleg az NDK-s filmekre, és az angol irodalomra gondolunk, az emberi szóhasználat, és gondolatmenet valamiért azt mindig a pornográfiával köti össze.^{28, 29, 30} És ha már e dolgokat pornográfiaként írják le, általában azokra az erotikus szóhasználatot kerülük. Ez logikailag arra enged következtetni, hogy a két fogalom nem kontinuum, hanem koncepció tekintetében különbözik egymástól. A síkok közötti mozgás nehézsége abban rejlik, hogy az erkölcsi, vagy művészi érzelmek bármilyen elismerése és fogadtatása szükségszerűen a társadalmi értékekhez, és értékrendhez kötődik. Ezért helyes az a megállapítás, hogy a pornográf anyag kulturális, vagy szubkulturális megítélése inkább kulturális, vagy szubkulturális értékeket és normákat azonosít, mint pornográfiát vagy erotikát.^{31,32} A társadalom értékítélete, kultúrája és szubkultúrája (különös tekintettel a moralista, feminista, és liberális irányzatokra) a fogalom alakulására igen jelentős hatást gyakorolt.³³

A MORALISTA ÉRTÉKREND

A moralista álláspont szerint a szexuális kapcsolat két felnőtt házas ember privát szférájának része, amely elsődlegesen a gyermekáldás célját szolgálja. A pornográfia (írásban, audiovizuálisan) arra készíti a nézőt, vagy az olvasót, hogy olyan szexuális kapcsolatokat folytasson, amely a hagyományos szabványokat megsértik.³⁴ Eck [2001] az írásos, és audiovizuális pornográfia négy lényeges területét határozta meg: művészet, mint az irodalomban, a vizuális előadóművészetek, vagy az elektronikus művészetek, a szándékos pornográfia/erotika (mindkettő elektronikus, fényképészeti vagy irodalom alapú), az orvosi szövegek, és a pornográfia, mint marketingtevékenység. A területek közötti határok gyakran elmosódnak, az egyén számára nehézséget okoz, hogy azokat osztályozza. A társadalmi szocializációs folyamatok az osztályozás tevékenységére nagy befolyással bírnak.³⁵

²⁷ DIÓS I., VICZIÁN J.: Magyar Katolikus Lexikon I. Szent István Társulat, 2004.

²⁸ Itt kifejezetten azon művek értendők, amelyeknek szexuális töltöttsége van.

²⁹ KENDRICK W.: The secret museum: pornography in modern culture. University of California Press, 1987.

³⁰ ATTWOOD F.: Reading porn: the paradigm shift in pornography research. Sexualities. 5/1. (2002), 91-105.

³¹ KIPNIS L.: Bound and gagged: pornography and the politics of fantasy in America. Duke University Press, 1999.

³² LUMBY C.: Bad girls: the media, sex and feminism in the '90s. Allen and Unwin, 1997.

³³ Gondoljunk abba bele, hogy a lomo (light porno) műfaja, amely a férfi nemi szerv vaginális-, és anális közösülését „tiltja” a feminista irányzat szerint ugyan olyan morális, és negatív értékítélet alá esik, mint például egy szado-mazo elemekkel gazdagított pornofilm. De ugyan ilyen példa egy 1900-as években forgatott „pornofilm” is, amely a mai értékrend szerint még egy erotikus tartalommal rendelkező művészfilmnek se felel meg.

³⁴ KRONHAUSEN E., KRONHAUSEN P.: The psychology of pornography. ARBARBANEL A. (szerk.). The encyclopedia of sexual behavior. Hawthorn, 1967.

³⁵ ECK B.: Nudity and framing: classifying art, pornography, information, and ambiguity. Sociological Forum. 16/4. (2001), 603-632.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

A pornográfiát ezért a moralista ideológia képviselői sértőnek, és obszcénnek tartják, amely a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol. Rea [2001] szerint a pornográfia egy olyan kommunikációs anyag, amely ugyan a felhasználó szexuális vágyát felkelti, azt a felhasználó élvezzi, viszont nem két ember intimitásának tárgyaként kezeli. Az alkotó az árucikket racionálisan úgy gyártja, hogy az a közönség szexuális örömét, vagy kielégítését szolgálja.³⁶ Az intimitás a fogalom egyik lényeges eleme. Az intimitás teremt meg két ember között a hagyományokon alapuló szexuális kapcsolatot, amennyiben a pornográfiát - akár egyedül, akár másokkal együtt - nézünk, annak a varázsa eltűnik. Rolph [1961] a jelenséget a „magányos elbájolás” képességének nevezte.³⁷ Ez a meghatározás összhangban van Soble [1985], Narveson [1993] és Olen, Barry és Van Camp [2005] által közvetítettekkel.^{38,39,40} Más szerzők a fogalom meghatározásakor a morális értékrend erőteljesebb felvonultatásával szereznek érvényt maguknak: a pornográfia kizárólag anyagi profit-szerzésre motivál, hiányoznak belőle a művészi értékek, az csak a szexuális objektívációról szól, egyenest degradáló.^{41,42,43} A szexuális aktusok nyilvános megjelenítésével a pornográfia az embereket arra ösztönzi, hogy a privát szféra határain kívül is éljenek házasságetet, a fogyasztók szexuális vágyát olyan módon, és mértékben keltse fel, amely társadalmi keretek között elfogadhatatlan. A pornográfia pozitív üzenetet közvetít a házasságtörésről, a homoszexualitásról, sérti a nemi élet privát szférájához fűződő jogot, aláássa a moralista értékrendet, különösen a hagyományos családi struktúrát. Bizonyos kutatások beszámoltak arról, hogy az alapvető társadalmi értékek generális csökkenése kapcsolatban áll a pornográfia felhasználásával.^{44,45} A moralista értékrend szerint a pornográfiával kapcsolatos kockázatok öt kategóriába sorolhatók: a pornográfia hajlamos a morális értékrend elpusztítására és az emberek megrontására. A pornográfia a hagyományos értékrenden alapuló szexuális kapcsolat résztvevőiből rabszolgákat alakít. Káros a fogyasztókra, leginkább a gyermekekre. A pornográfia közvetett módon bűncselekmények elkövetésére is felhív. Sérti a polgári, és szabadságjogokat.⁴⁶ Összegzőképpen megállapítható, hogy a moralista perspektíva a pornográfia magánszemélyekre, és a társadalmi struktúrára gyakorolt negatív hatásokra összpontosít. Míg a negatív hatásokat felsorakoztatja, addig an-

³⁶ REA M.: What is pornography? *Noûs*. 35/1. (2001), 118-145.

³⁷ ROLPH H.: Does Pornography Matter? Routledge and Kegan Paul, 1961.

³⁸ SOBLE A.: Pornography, defamation, and the endorsement of degradation. *Social Theory and Practice*. 11. (1985), 61-87.

³⁹ NARVESON J.: *Moral matters*. Broadview Press, 1993.

⁴⁰ OLEN J. et al.: *Applying ethics: a text with readings*. Wadsworth Publishing Company, 2005.

⁴¹ HUER J.: *Art, beauty, and pornography: a journey through american culture*. Prometheus Books, 1987.

⁴² BERGER F.: Pornography, sex, and censorship. *Social Theory and Practice*. 4. (1977), 183-209.

⁴³ MCELROY W.: *A woman's right to pornography*. St. Martin's Press, New York, 1995.

⁴⁴ ZILMANN D., BRYANT J.: Effects of prolonged consumption of pornography on family values. *Journal of Family Issues*. 9. (1988), 518-544.

⁴⁵ ZILMANN D., BRYANT J.: Pornography, sexual callousness, and the trivialization of rape. *Journal of Communication*. 32. (1982), 10-21.

⁴⁶ FREDERICK D.: Pornography and freedom. *Kritike*. 5/2.(2011), 84-95.

nak pozitív eredményeiről nem rendelkezik. Egyoldalúsága is ebben rejlik, amely a fogalomalkotás alapját – negatív, pejoratív értékítéletének köszönhetően – nem adhatja.

A LIBERÁLIS ÉRTÉKREND

A liberális perspektíva szerint a társadalmat alkotó egyéneket nem korlátozza senki, és szabadon dönthetnek arról, hogy a kultúrájukban mi a megfelelő, és elvárható viselkedés, a morális értékrendet racionális választások sorozata határozza meg. A liberalista felfogás olyan politikai teoretikusok gondolataira épül, mint *Locke* [1632-1704] és *Mill* [1806-1873], akik szerint az egyéneknek alapvető joguk van ahhoz, hogy véleményeiket, eszméiket szabadon kifejthessék, gyakorolhassák. Az állam csak akkor avatkozhat be, és korlátozhatja az alapvető jogok gyakorlását, ha a személyek cselekedetei, más emberek alapvető jogait sértik, vagy veszélyeztetik. Az emberi értékeknek, az egyének jogainak és magánéletének, valamint a nemi életnek a társadalom fenntartásában és stabilitásában, valamint a status quo-ban jelentkező szerepével összhangban az állam csak akkor-, és csak olyan minőségben hozhat korlátozó intézkedéseket, ha az más alapvető jogokat sért vagy veszélyeztet. Szexuális kapcsolat létesítése a nők, és férfiak alapvető joga – még, ha azt pornográf anyag is ihlette -, ezért annak gátlása a korlátozás expresszionálásának felelne meg. A felnőtt embereknek teljes szabadságot kell kapniuk ahhoz, hogy a pornográfiával kapcsolatos örömeiket, például szexuális fantáziájukat, szexuális ösztönzőiket a más beleegyező felnőttekkel való interakcióban használhassák.^{47,48,49} A pornográfia végtére is egy fantáziavilág, amellyel a fogyasztók tisztában vannak. Vannak olyan emberek (bár számuk lényegesen alacsony), akik azért néznek pornót, vagy azért olvasnak erotikus könyveket, mert tudásra szomjaznak, ám a legtöbben azért teszik, mert ennek a fantázia-kalandnak a részesei akarnak lenni. Ebben a világban nincs információhiány, nincsenek aggodalmak, és a partnerek szabadon kommunikálhatnak a szexről. *Wilson* [1978] arról számolt be, hogy felméréseik azt igazolták, hogy a pornográfia sok férfi, és nő számára a szexuális gátlásaikat csökkentette, a személyek a partnereik tekintetében hajlandóak voltak új dolgokat kipróbálni, általánosságban a szexuális kapcsolatokat javították.⁵⁰ Azon államok tekintetében, akik pornográfiát alkotnak, egyben művészetet is alkotnak: a pornográfia nem más, mint az egyén pszichéjének a szexuális szükségletekkel való szembesülése.⁵¹ Az egyetlen érzés, ami a pornográfia során megszűnik az a szenvedés, a szexuális feszültség pedig felszabadul.⁵² A pornográfia az egyének segítséget nyújthat a szexuális konfliktusok

⁴⁷ MILL J.: *On Liberty*. Longman, Roberts and Green, 1869.

⁴⁸ LOCKE J.: *The second treatise of civil government*. Industrial Systems Research, 2009.

⁴⁹ MALAMUTH N.: *Pornography*. KURTZ L. (szerk.). *Encyclopedia of violence, peace, & conflict*. Elsevier Inc., 2008.

⁵⁰ WILSON C.: *Can pornography contribute to the prevention of sexual problems?* QUALLS B. et al. (szerk.). *The prevention of sexual disorders: issues and approaches*. Plenum, 1978.

⁵¹ MICHELSON P.: *The aesthetics of pornography*. Herder and Herder, 1971.

⁵² KRONHAUSEN E., KRONHAUSEN P.: *The psychology of pornography*. ARBARBANEL A. (szerk.). *The encyclopedia of sexual behavior*. Hawthorn, 1967.

enyhítésében, rendezésében, esetleges terápiás hatásai is lehetnek. Az egészséges pornográfiával kapcsolatban egy kutatás megállapította azt is, hogy a fiú csecsemők körülbelül 30 százaléka már egyéves korában vagy az előtt, és a férfiak gyakorlatilag 100 százaléka már 18 éves kora előtt átéli az orgazmust.⁵³ Valójában tehát a közegészségügyben minden szakember elismeri, hogy az erotika az egyén pszichodinamikus fejlődésének elkerülhetetlen összetevője, a születéstől, egészen a halálig. Az egészséges szexualitás erotikus örömet keres, a gyengédség, és a szeretet összefüggéseiben.⁵⁴ Ennek megfelelően a pornográfia nem lehet egy drámai eszköz a nők propagandista, és társadalmi tabukat tesztelő harcában, amely a nőekkel szemben alkalmazott agresszió, és erőszak eszméjét hirdeti.⁵⁵ Forráskritikát alkalmazva megállapítottam, hogy a liberális eszme mindamelllett, hogy az állammal szemben a szabadság-, és emberi jogok gyakorlása iránt magas követelményeket támaszt, ugyan olyan mértékű korlátozó intézkedések bevezetését is szükségesnek látja. Mind a kötelmi-, mind pedig a jogosultság gyakorlásának oldalán arányos-, és szükségszerű elemek jelennek meg. A liberális perspektíva úgy foglalható össze, amely a pornográfiát, annak fogyasztását, előállítását, és forgalmazását alapvető emberi jognak tekinti, amely az emberi test biológiai szükségleteinek kielégítését szolgálja, számos előnyös hatása ismert. Annak korlátozása csak úgy valósulhat meg, ha az más alapvető emberi-, és szabadságjogot sért.

A FEMINISTA ÉRTÉKREND

A feminizmus képviselői, közöttük is kiemelkedően *Dworkin, és MacKinnon* [1988] különösen szókimondók voltak e témában, mind a moralista (konzervatív), mind pedig a liberális eszméket vallókat megkérdőjelezték, azokat éles hangnemben bírálták. Az ideológia központjában a szex, mint hatalom összefüggés áll. A szexuális kapcsolat az elsődleges eszköz, amellyel a férfi a nőre hatni képes. Mivel ez a hatalom egyenlőtlenül került elosztásra, képes arra, hogy a nők magatartását szabályozza, és kényszerítse őket olyan tettek megtételére, amelyet igazából a férfi igényeinek kielégítése vezérel. A férfi a nőt a szexualizáción keresztül eszközeént használja. A pornográfia a nők elleni erőszak eszköze, amelynek fő célja a nemi hovatartozáson alapuló dominancia érvényesítése, és a nők fizikai/lelki károsítása. A pornográfia mindezt az agresszióval teremti meg.⁵⁶ A nő a pornográfia him szubjektumának reflektora, és alkotója.⁵⁷ *Brownmiller* [1975] szavaival élve a pornográfia,

⁵³ GAGNON J.: Sexuality and sexual learning in the child. GAGNON J. (szerk.). *Sexual deviance*. Harper and Row, 1967.

⁵⁴ CALDERONE M.: Pornography as a public health problem. *American Journal of Public Health*. 62/3. (1972), 374-376.

⁵⁵ MALAMUTH N., BILLINGS V.: Why pornography? Models of functions and effects. *Journal of Communication*, 34/3. (1984), 117-129.

⁵⁶ DWORKIN A., MACKINNON A.: Pornography and civil rights. *Organizing Against Pornography*, 1988.

⁵⁷ MALAMUTH N., BILLINGS V.: Why pornography? Models of functions and effects. *Journal of Communication*, 34/3. (1984), 117-129.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

olyan férfi találmány, mint a nemi erőszak: a nők személyét dehumanizálja, megalázó, és erőszakos, a szexuális érzeletől, a morális gátlásig a nők szexuális kapcsolatának kiteljesedését korlátozza.⁵⁸ Álláspontom szerint – forráskritika alkalmazásával – a feminista megközelítés egyoldalúnak tűnik. A világban nemcsak heteroszexuális, hanem homoszexuális pornográf anyagok is fellelhetőek. Amennyiben azt vesszük alapul, hogy a pornográfia erőszakot szül, és kényszerítésre utaló cselekvést tartalmaz, úgy akkor az – kiindulva a homoszexuális pornográfiából – nem csak a nők, hanem a férfiak ellen is ugyanúgy irányul.^{59, 60} (Ez a megállapítás nemcsak a pornográfiával, hanem generálisan a nők ellen irányuló erőszakos cselekményekkel kapcsolatban is megállapítható. Lásd például a prostitúció jelenséget. Nemcsak heteroszexuális női-, hanem heteroszexuális férfi-, sőt homoszexuális nő-, és férfi prostitúció is létezik. De alapul vehetjük a női dominanciát hirdető „bdsm” filmeket is, amely a feminista szemléletnek éles ellentéte.)⁶¹ Bár bizonyítható, hogy a pornográfia bizonyos területei lealacsonyító (dehumanizáló) tevékenységet közvetítenek, de azok egytől-egyig erőszakmentesek.⁶² Sőt - a pornográfia alelemeként - az erotika, a felek konszenzusán alapuló egészséges szexet feltételez.⁶³ Wilson [1978] érvelése alapján a pornográfiának egyáltalán nincsenek negatív hatásai, azok a szexuális oktatás területén leginkább pozitív funkciókkal rendelkeznek.⁶⁴ (Megjegyezni kívánom, hogy Wilson az 1980-as amerikai elnöki bizottság kutatási igazgatója volt.)⁶⁵ A feminista álláspont úgy foglalható

⁵⁸ BROWNMILLER S.: *Against our will: men, woman and rape*. Simon & Schuster, 1975.

⁵⁹ DONNERSTEIN E., BERKOWITZ L.: *Victim reactions in aggressive erotic films as a factor in violence against women*. *Journal of personality and social psychology*. 41/4. (1981), 710-724.

⁶⁰ FISHER W., BARAK A.: *Sex education as a corrective: immunizing against possible effects of pornography*. ZILMANN D., BRYANT J. (szerk.). *Pornography: recent research, Interpretations, and policy considerations*. Lawrence Erlbaum Associates, 1989.

⁶¹ KOVÁCS I.: *A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel*. PhD értekezés. Nemzeti Közszerológiai Egyetem, 2016.

⁶² ZILMANN D., BRYANT J.: *Effects of massive exposure to pornography*. MALAMUTH N., DONNERSTEIN E. (szerk.). *Pornography and sexual aggression*. Academic Press, 1984.

⁶³ FISHER W., BARAK A.: *Pornography, erotica, and behavior: more questions than answers*. *International Journal of Law and Psychiatry*. 14/1-2. (1991), 65-83.

⁶⁴ WILSON C.: *Can pornography contribute to the prevention of sexual problems?* QUALLS B. et al. (szerk.). *The prevention of sexual disorders: issues and approaches*. Plenum, 1978.

⁶⁵ A pornográfia meghatározására Amerikában az 1970-es, és 1980-as években két nemzeti bizottság alakult, amik a nyilvánosság számára megkísérelték pornográf expozíció és az agresszív viselkedés, valamint a bűnözés közötti kapcsolat tekintetében a leghatározottabb válaszokat megadni. Az 1970-es Obszcenitás és Pornográfia Bizottság megállapította, hogy a szexuális jellegű anyagokkal szembeni expozíció nem volt antiszociális, és káros hatású. Az 1980-as években Ronald Reagan [amerikai elnök, 1911-2004] a pornográfia káros/nem káros hatásairól egy másik kormányzati vizsgálatot rendelt el. A bizottságot Edwin Meese [1931-] főügyész vezette. Mielőtt a bizottság eredményeit nyilvánosságra hozták volna, az heves vitát váltott ki. A Meese Bizottság valószínűleg arra a következtetésre jutott, hogy a pornográfia és a nőekkel szemben alkalmazott szexuális erőszak között okozati összefüggés van. A jelentés szerint a pornofilmelek megtekintése a tipikus szexuális viselkedést megváltoztatja, a nemi erőszakot trivializálja, a nők felé mutató férfi agressziót elősegíti. A jelentés azért nem volt teljesen objektív, mert a vizsgálat nagyrészt erőszakos pornográf anyagokra terjedt ki, általánosságban pedig az összes pornográf anyagra ilyen következtetés nem levonható. Bár a hírhedt sorozatgyilkos Ted Bundy is előadta vallomásaiban, hogy számos brutális gyilkosságát az erőszakos pornográfia

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

össze, hogy a pornográfia a férfi dominancia intézményesítésének központi eleme, nem reformálható, nem szüntethető-, és nem tiltható meg. A fenyegetettség törvénye az erkölcsiségre vonatkozik, a férfiak szempontjából, a férfi uralkodás szempontjából. Egy olyan politika, ami kritika a férfi dominanciával szemben, a nők alárendelt álláspontján keresztül.⁶⁶

A három nézet legfontosabb tulajdonságait táblázatba rendezve összegeztem, amelyet az alábbiak szerint illusztrálok:

Pornográfia	
Liberális szemlélet	
Attitűd	Szemléletet alkotó attitűd matematikai statisztika
Szabad joggyakorlás, nincs társadalmi értékítélet. (Szabad a pornográfia)	100%
Pornográfiával kapcsolatos teljes emberi szabadság.	100%
A pornográfia gátlásoldó, annak fogyasztása pozitív hatásokkal bír. Terápiás eszköz.	100%
A pornográfia művészet, azaz egyén szexuális szükségletének a valóságban történő megjelenítése.	100%
A pornográfia az egyén pszichodinamikus fejlődésének része, összetevője.	100%

ihlette, és a Meese Bizottság jelentése is ilyen összefüggést tárt fel, Palys (1986), és Linz (1987) kutatásai ezeket sorra cáfolták: a pornográfia a férfiak és nők közötti szexuális kapcsolat egalitárius viszonyát közvetítette, valamint a férfiak nőkre gyakorolt szexuális agressziója elhanyagolható (nem szignifikáns) volt. In: HERTZBERG H.: Ed Meese and his pornography commission. *New Republic*, 14. (1986), 21-24.; PALYS T.: Testing the common wisdom: the social content of video pornography. *Canadian Psychology*. 27. (1986), 22-35; DONNERSTEIN E. et al.: The findings and recommendations of the Attorney General's Commission on Pornography: do the psychological "facts" fit the political fury? *American Psychologist*. 42. (1987), 946-953.; BALMER S.: The limits of free speech, Pornography and the law. *Aberdeen Student Law Review*. 13/1. (2010), 66-82.

⁶⁶ MACKINNON C.: Not a moral issue. *Yale Law & Policy Review*. 2/2. (1983), 321-345.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Morális szemlélet	
Attitűd	Szemléletet alkotó attitűd matematikai statisztika
A nemi aktus a privát szféra része. (A pornográfia ez ellen vét.)	100%
A nemi aktus célja a gyermekáldás. (A pornográfia nem közvetít ilyen célokat.)	100%
A pornográfia megsérti a hagyományos szabványokat.	100%
A pornográfia obszcén, sértő, amely a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol.	100%
A pornográfia a közönség szexuális vágyának, örömeinek, kielégítésének eszköze.	100%
A pornográfia kizárólag az anyagi profitszerzésre koncentrálna, művészi értéke nincs.	100%
Feminista szemlélet	
Attitűd	Szemléletet alkotó attitűd matematikai statisztika
A szex (nemi aktus) a hatalom középpontjában áll, amelynek birtokosa a férfi, elosztása egyenlőtlen. (A pornográfia alapja is ez.)	100%
A pornográfia a nők elleni erőszak eszköze.	100%
A pornográfia fő célja a nemi hovatartozáson alapuló dominancia érvényesítése, a nők fizikai/lelki károsítása.	100%

1. táblázat: A pornográfia definíciójának analízise
(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

Miután a három ideológia széleskörű elemzését végrehajtottam, olyan fogalom megalkotására törekedtem, amely a negatív diszkriminációt kerüli, azonban az álláspontok lényeges elemeinek megértése mellett konszenzusos megoldásra törekszik. Nézetemben a pornográfia az alábbi összetevőkkel bír: A pornográfia egy olyan leíró vagy hallási, és látási ingereket összekapcsoló produktum, amely egy vagy több ember szexuális kapcsolatát írásban, vagy képi-, és audió formátumban megjeleníti. A felek között fennálló szexuális

viszony olykor a laikusok számára félreérthetően erőszakosnak tűnő jeleneteket is tartalmaz, az viszont a felek egybehangzó akaratnyilvánításán, és konszenzusán alapul. A pornográf anyagok előállításának célja a nemi vágy felkeltése, és a fogyasztók szexuális igényeinek kielégítése, amelyet a gyártó(k) kedvtelése, vagy profitszerzése motivál.

A következő fejezetben ugyan ezt a szisztematikus vizsgálatot folytatva, a prostitúció jelenségét veszem górcső alá.

A PROSTITÚCIÓ FOGALMA

A fejezetben a prostitúcióval kapcsolatos fogalmakat, valamint az annak alakulását befolyásoló nézetek közül, három a pornográfia nézeteivel megegyező, vagy ahhoz legközelebb álló (moralista, liberális, feminista) szemléletet elemzem, majd az összehasonlítás alapját képező legfontosabb tulajdonságait táblázatba rendezve összegzem.

Napjainkban a prostitúció fogalmával mind a közéletben, mind a társadalomtudományok területén találkozhatunk, mivel az társadalmunk egyik legmeghatározóbb problémáját jelöli. *Áldor* [1920] a leánykereskedelemtől szóló egyik értekezésében az angolok nagy íróját, *Shaw-t* idézi: „*A prostitúció díja be van varrva a gomblyukaidba, a kabátodba, oda van ragasztva a gyufaskatulyádra és tűdobozodra, matracodba van tömve és a festékekkel együtt falaidra van kenve, sőt vízvezetékcsapod összekötőcsöveiben is megtalálod.*”⁶⁷ A fogalom tanulmányozásakor a legelső probléma, amellyel szembesültem, hogy a prostitúciónak nincs egyértelmű és a többség által elfogadott definíciója. A fogalmak ugyan közös (alkotó)elemeket tartalmaznak, de azok egységes (homogén) halmazt nem képeznek. Ebből adódóan, a levéltári- és múzeumi dokumentumgyűjtés során számos különböző fogalommal találkoztam (jogi, szociológiai, kriminológiai stb.), amelyek a jelenséget, és annak résztvevőit definiálták. A fogalmat körülvevő látencia a jelenség természetével kapcsolatos ismeretek korlátozottságát jelentette.^{68,69} A tanulmány leginkább a koraujkort, és az azt követő időszakot öleli fel, ettől függetlenül -, még, ha érintőlegesen is -, de az azt megelőző időszakból is ragadtam ki példákat. E terület tanulmányozása során *Weiss* [1887] írására figyeltem fel, aki az alábbiakat vetette papírra: „*A prostitúció kérdése a világ minden nemzetének legnagyobb gondolkozóit és intézőit évek óta foglalkoztatja anélkül, hogy a kérdést közmegnyugtatóra tudták volna megoldani.*”⁷⁰ További akadályt generált, hogy a vizsgálat tárgyát képező fogalom - a prostitúció, mint jelenség – nagyrészt eleve egy negatív értékítéletet hordoz magában, így az számos diszkriminatív meghatározás létrejöttét biztosította. *Molnár* is egyet ért abban, hogy a jelenség kérdése nem új, sokan és

⁶⁷ ÁLDOR V., MORECK K., WEISSE S.: A titkos prostitúció és a félvilág (vita sexualis). Sándor József és társa Kiadó, 1920, 114.

⁶⁸ Céljaim között szerepel egy olyan definíció létrehozása, amelynek alkotóelemeit a prostitúcióban résztvevő személyek társas valóságából nyert adatok generálják, ezáltal a látencia – reményeim szerint – csökkenthető.

⁶⁹ KOVÁCS I.: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. PhD értekezés. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2016.

⁷⁰ WEISS D.: A prostitúció kérdése Budapestben. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 272.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

gyakran foglalkoztak vele. A prostitúcióval kapcsolatos negatív értékképviselésének 1898-1899. között a csatorna szennyének és bűzének metaforájával ad hangot: „*Kellemetlen a csatorna bűze, mely elárasztja a tájéket, amidőn lebontjuk a régi épületet, hogy új hajlékot emeljünk magunknak, de annál kellemesebb a tudat, hogy a csatorna kellő levezetéséről gondoskodván, elszigeteltük a kiáramló bűzt s lakályossá tettük otthonunkat.*”⁷¹ A probléma centralizációját abban látom, hogy a laikus ember számára – a jelenség látenciájából adódóan – a prostitúció tabutéma. Ezek a fogalmak meghatározott helyhez és időhöz kötődnek, a valóságtól távol eső, korlátozott nézőponton és tapasztaláson alapulnak. Az ilyen és ehhez hasonló fogalmak megalkotóinak el kell fogadniuk, hogy egy szabályozott vagy részben szabályozott, de nagyrészt ismeretlenségbe burkolódzó társadalmi jelenség nem feltétlenül a bűnözés szerves része, nem feltétlenül negatív értékítéletű, az morális értékrendet is képviselhet. A prostitúció jelensége az emberek születésével egyidős jelenség, és amíg a Földön jelen van, addig egy folytonos társadalmi vitát képez majd.⁷² Ez a társadalmi vita a XXI. században is aktuális, feloldása összefogást igényel, amellyel a szociológusnak, az orvosnak, a jogásznak, a rendőrnek is egyaránt foglalkoznia kell.^{73,74} A tudományok képviselői megoldást külön-külön nem adhatnak, csak együttesen teremthetik meg azt az alapot, amellyel a prostitúció társadalmi keretek között szabályozható.

Egy olyan jelenség, amely a társadalom kialakulásával egyidős, elterjedése pedig különböző földrajzi helyeken megjelenő különböző emberi civilizációk kialakulásához köthető.^{75,76,77}

A tanulmány formai korlátjai nem teszik lehetővé, hogy a fogalommeghatározás vizsgálata még részletgazdagabb legyen, azonban Kovács [2016] doktori értekezését az olvasó figyelmébe ajánlom, amely e tanulmány hiányosságát messzemenőig pótolja.⁷⁸ Ahhoz viszont, hogy a prostitúció, és a pornográfia közötti összefüggések korrelációs vizsgálatát elvégezni tudjam, nélkülözhetetlen volt, hogy a pornográfiára ható három nézetet meggyező, vagy nagy mértékű hasonlóságot mutató szemléleteket ugyan úgy a prostitúció fogalommeghatározásakor is összegyűjtsem. A morális nézetet a vallási-, a liberálissal a liberális-, a feminista nézetet pedig a feminista szemlélet egyezett meg.

⁷¹ MOLNÁR L.: Az erkölcsök, a közegészség és a prostitúció. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 67.

⁷² TÁBORI K., SZÉKELY V.: Az erkölcstelen Budapest. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 128-129.

⁷³ SEGURA I.: Attitudes towards prostitution is it an ideological issue. The European Journal of Psychology. 3. (2011), 159-176.

⁷⁴ MONTANES P., MOYANO M.: Violencia de género sobre inmigrantes en España. Un análisis psico-social. Pensamiento Psicológico. 6. (2006), 21-32.

⁷⁵ PETRÁNYI T.: Társadalmi problémák a mai Magyarországon. VALCSICSÁK I. (szerk.) In: Rendvédelmi Füzetek. Rendőrtisztai Főiskola, 2010, 107-110.

⁷⁶ TOMURA M.: A Prostitutes Lived Experiences of Stigma. Journal of Phenomenological Psychology. 40. (2009), 51-84.

⁷⁷ RINGDAL J.: A world history of prostitution. Grove Press. 35. (2004), 1-435.

⁷⁸ KOVÁCS I.: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. PhD értekezés. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2016.

VALLÁSI ÉRTÉKREND

A vallási szemlélet a prostitúció prohibíciójára többek között nyomást gyakorolt. A modell képviselői a prostitúció jelenségét (erkölcstelenségére tekintettel) minden eszközzel kizsákmányolni igyekeznek.⁷⁹ Az állam a prostitúciót, és az arra épülő parazita jellegű cselekményeket, sőt néha a szexuális szolgáltatást igénybevevő felet is büntetni rendeli. A nyilvános házak létesítését, a prostituáltak regisztrálását, és a harmadik fél általi kizsákmányolást is ellenzi, nemcsak a prostituált nőt, hanem azt a férfit is büntetni rendeli, aki prostituált nőt kéjelgésre megvásárol, illetőleg kizsákmányol.^{80,81} A prostituáltakra a társadalom úgy tekint, mint betegségek hordozóira, a köz szegényére.⁸² A vallási szemlélet a korban uralkodó prostitúcióval kapcsolatos politikai ideológiára is rányomta a bélyegét.⁸³ Nézetükben a prostituáltak szexuálisan telhetetlen lények, akik a férfiak gyengeségét kihasználva, bűnre csábítanak.⁸⁴ Az irodalomban, a publicisztikában a kéjhölgyeket többnyire „bukott angyalként” ábrázolják, akik ezt az utat naivitásuk, tapasztalatlanságuk és laza erkölcsük végett választják.⁸⁵ A vallás terén, az illegalitásba szorult hedonizmus az örömlányok révén nyert teret.⁸⁶ Más álláspont szerint viszont pont ennek ellenkezője valósul meg: a prostitúció megrendelője ugyanis, a romlott férfi, a prostituált csupán a populáris kultúra ártatlan áldozata.⁸⁷ A nő elzüllesztésének alapvető indoka a férfi anyagi csábítása.⁸⁸ A felhasználók, a vásárlók éppen, ha nem jobban bűnösök, mint a „bukott angyalok.”⁸⁹ Bármelyik nézetet is fogadjuk el, a vallás nézőpontján keresztül a prostituált a házasság, és család intézménye ellen vét. A hagyományörző családkép szerint a társadalmi ideál csakis egy lehet: két szülő (anya és apa), és legalább három gyermek.⁹⁰ A vallás a megoldást társadalmi programok megvalósításában látta, azonban e kísérlet – a statisztikai számadatok meggyőzőségének hiányában – kudarcba fulladt.⁹¹ Megjegyzendő, hogy míg a „vallási nézet” a prostitúció teljes tiltására törekszik, addig *Farley* megállapította, hogy a prostitúció során a férfi bűnö-

⁷⁹ MOLNÁR L.: Az erkölcsök, a közegészség és a prostitúció. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 67.

⁸⁰ FEHÉR L.: A prostitúció valósága és a szabályozási modellek. Belügyi Szemle. 45/4. (1997), 14-27.

⁸¹ DÉRI P.: A prostitúció néhány kérdéséhez. Belügyi Szemle. 3/3. (1965), 74-78.

⁸² BÓDIS E.: Prostituált narratívák. FEHÉR L. (szerk.) In: Adás-vétel konferencia a prostitúcióról. Országos Kriminológiai Intézet, 2011, 1-39.

⁸³ HÉGELY F.: A prostitúció egyes kérdéseiről. Belügyi Szemle. 14/2. (1976), 72.

⁸⁴ VAN DER MEER T.: Medieval prostitution and the case of sexual identity. Journal of Womens History. 11/2. (1999), 178-185.

⁸⁵ KALLA ZS.: Szabálytalan női életpályák, prostitúció a reformkori Pesten. Kaleidoscope. 1/1. (2010), 197-226.

⁸⁶ KATONA Cs.: Prostituáltak és szerencsejátékosok a 19. századi Balatonfüreden. Magyar Rendészet. 12/1. (2012), 178-184.

⁸⁷ DONOVAN B.: Gender inequality and criminal seduction: prosecuting sexual coercion in the early 20th century. Law & Social Inquiry. 36/1. (2005), 61-88.

⁸⁸ MOLNÁR L.: Az erkölcsök, a közegészség és a prostitúció. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 67-101.

⁸⁹ FORRAI J.: A prostitúció reformterve a francia forradalom idején. Orvosi hetilap. 131/12. (1990), 641-643.

⁹⁰ KLIUCHKO O.: Gender stereotyping in studying pressing social problems. Russian Social Science Review. 52. (2011), 16-32.

⁹¹ DÉRI P.: A prostitúció néhány kérdéséhez. Belügyi Szemle. 3/3. (1965), 74-78.

ző erősen degenerálódik, addig a prostituált mindvégig vallásos marad, hitét a büntetés után sem veszíti el.⁹² Forráskritika alkalmazásával jól látható, és *Farley* példája is jól illusztrálja, hogy a vallási nézet egyoldalú, a diszkriminációt úgy teremti meg, hogy a prostituáltak szemszögéből vizsgálatot nem folytat. A vallási perspektíva a prostitúció magánszemélyekre és a társadalmi struktúrára gyakorolt negatív hatásokra összpontosít. Míg a negatív hatásokat felsorakoztatja, addig annak pozitív eredményeiről nem rendelkezik. A szemlélet a fogalom definiálására a fentiekre tekintettel alkalmatlan.

A FEMINISTA ÉRTÉKREND

A feminista irányzat az abolícionista modell megalakulására többek között jelentős hatást gyakorolt. Az abolícionista ideológiai a prostitúció hatósági felügyeletét, és a prostituáltak megkülönböztető kiközösítését nem tűri meg.⁹³ A modell hitvallása szerint a prostitúció szabályozása, tiltása, és üldözhetősége ellen fellépni szükséges, gyakorlását olyan legalitásnak kell öveznie, amely mellett a közegészségügy, és a közrend biztonsága garantálható. A modell a prostitúció kihasználásának minden formáját tiltja, az ellenük való fellépést osztársadalmi szerepvállalásnak tekinti, és elvárja az állam azon elősegítését, amely a prostituáltak társadalmi reintegrálását megvalósítja. Az abolícionista modell képviselői nevüket a rabszolgá felszabadítást célul kitűző mozgalmaktól kölcsönözték. Ezzel azt jelezték, hogy a prostitúció rabszolgaság, céljuk a prostitúció intézményét szabályozó és elősegítő rendelkezések, s velük az egész rendszer eltörlése. A modellre a feminista szemlélet nagy hatást gyakorolt. Három különböző irányzatát különböztetjük meg: liberális, a pragmatista és a radikalista feminizmus.⁹⁴ Irányzattól függetlenül, a prostitúcióval összefüggő feminista szemlélet filozófiájának alapját a nő, és férfi közötti függőség képezi. Az irányzat megjelenése előtt a férfi a nőt politikai-, kulturális-, és gazdasági alapon is megkülönböztette. A gazdasági versenyek, a hatalom és a hódítás, mind-mind ugyanazon férfias gondolkodási rendszer eredménye, ami a nők megalázásával, és az ellenük irányuló erőszakkal együtt jár.⁹⁵ A nő az epimesztikus hatalom kiszolgálója, valódi érzéseinek elnyomásával, gondoskodásáért, és ápolásáért cserébe meghamisított érzelmeket, és erőszakot kap, amely visszaélésekért leginkább az abban résztvevő férfiak a felelősek.^{96,97,98} „Míg szá-

⁹² A szerző Nápoly egyik legzsúfoltabb negyedében bordélyházakat tanulmányozott: minden egyes bordély bejáratának falán egy Madonna kép lógott. Mikor megkérdezte, hogy miért, egybehangzó választ kapott: amikor a lányok az aktust lebonyolítják, úgy azt Isten háta mögött teszik. In: FARLEY M.: *The Born Prostitute. Biology & Psychology.* 3/2. (2010), 213-221.

⁹³ DÉRI P.: A prostitúció néhány kérdéséhez. *Belügyi Szemle.* 3/3 (1965), 74-78.

⁹⁴ MILLER H.: *Trick identities the nexus of work and sex.* Indiana University Press. 15/4. (2004), 145-153.

⁹⁵ LETICHE H., VAN MENS L.: *Prostitution as a male object of epistemological pain.* *Gender Work and Organization.* 9/2. (2002), 167-185.

⁹⁶ BARTKY S.: *Femininity and domination.* LETICHE H. (szerk.) In: *Prostitution as a male object of epistemological pain.* *Gender Work and Organization.* 9/2. (2002), 167-185.

⁹⁷ SILCOCK F.: *Uncovered stripping an occupation.* *Womens Studies Journal.* 28/3. (2014), 68-73.

⁹⁸ JONES C.: *Paying for sex.* *British Journal of Learning Disabilities.* 41/2. (2012), 121-127.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

*mukra a prostituált egy központosítható, jól jövedelmező erőforrás, addig a prostituáltak számára egy pillanatra sem elfeledhető, hogy a prostitúció maga a kénköves pokol.*⁹⁹ A prostituáltak nőikkel szemben alkalmazott erőszak a futtatókhöz, a kliensekhez, a rendőrökhöz egyaránt köthető.¹⁰⁰ A futtatókkal kapcsolatban elmondható, hogy, ha a prostituáltak a keresetük egészével gazdálkodhatnának, akkor megélhetési gondjaik nem lennének. A valóság viszont az, hogy a futtatók a prostitúciós hálózat fenntartói, parazitái.¹⁰¹ Nem más a helyzet a kliensek, és a rendőrök vonatkozásában sem: a prostituáltak ellen irányult élet elleni bűncselekmények aránya az átlag sokszorososa, de gyakori, hogy a rendőri zaklatások mellett szexuális-, és más bűncselekmények, rablások, testi sértések áldozatai lesznek.^{102, 103, 104} Jól látjuk, hogy a feminista értékrend nemcsak a pornográfia, hanem a prostitúció vonatkozásában is egyoldalúságot, és pejoratív elemeket tartalmaz. Hogy teremthető meg a nők egyenjogúsága, ha a forráskritika is világosan rámutat arra, hogy a feminizmus ugyan azt teszi, amit álláspontja szerint a férfi a nővel, azaz egyoldalúan vizsgál?! A feminista értékrend az alapvető emberi jogok egyenjogú biztosítását tűzte ki céljául, azonban nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy az egyensúlyt mindig megtartani vagyunk kötelesek.

A LIBERÁLIS ÉRTÉKREND

A liberális szemlélet szintén az abolícionista modellhez köthető. A nézet inkább, mint ideológia értelmezhető. A rendszerváltás utáni időszakra jellemzően a jóléti társadalmak felbomlása miatt az úgy nevezett kezelő kriminálpolitikai gondolkodás teljes mértékben viszszaszorult. A bűnmegelőzési célú támogatások révén az állam olyan mértékben avatkozott be az érintettek privát szférájába, hogy az már személyes autonómiájuk és emberi jogaik veszélyeztetettségével járt.¹⁰⁵ A millennium után az állam alapvető célja volt, hogy hazánk társadalmi rendjének és biztonságának megszilárdításában, a társadalmi igazságosság növelésében, valamint az érték és minőség megteremtésére irányuló kormányzati célkitűzések elérésében közreműködjön.¹⁰⁶ A fentiek függvényében az abolícionista szemlélet nagy előnye, hogy a prostituáltak vonatkozásában az alkotmányos-, és emberi jogok gyakorlását maximálisan biztosítja, a jogi szabályozás az afeletti értékek védelmét megteremti. Mindemellett hátránya is ebben rejlik, hiszen a túlzott szabályozás az ügyféli joggyakorlást ellehetetleníti, így fennáll a veszélye annak, hogy az ügyféli kör demoralizálódik. Amennyi-

⁹⁹ BETLEN A.: A férfi ősi jussa. *Ezredvég.* 17/3. (2007), 1.

¹⁰⁰ FORRAI J.: Prostitúció és szociális munka. *Civil Szemle.* 4/11. (2007), 65-87.

¹⁰¹ FORRAI J.: Szegénység és bűnözés különös formája a budapesti utcákon a férfi- és női prostitúció. *Belügyi Szemle.* 47/2. (1999), 91-100.

¹⁰² KOVÁCS I.: A prostitúció rendőri kérdései. *Rendészeti Szemle.* 9/6. (1955), 508-518.

¹⁰³ PLUMRIDGE A.: A segmented sex industry in New Zealand: sexual and personal safety of female sex worker. *Australian and New Zealand Journal of Public Health.* 25/1. (2004), 78-85.

¹⁰⁴ PRIOR J., HUBBARD P., BIRCH P.: Sex worker victimization. *Journal of Sex Research.* 50/4-5. (2013), 574-586.

¹⁰⁵ KACZIBA A.: A szabadság rendje. *Belügyi Szemle.* 51/2-3. (2003), 40-41.

¹⁰⁶ KÁNTÁS P.: Kérdőjelek a prostitúció körül. *Fórum.* 3. (2011), 357-363.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

ben a kereslet megszűnik, úgy a szolgáltatás, azaz a kínálat önmagában értelmezhetlenné válik. A szabályozás céljának abban kellene megnyilvánulnia, hogy azon ügyfelek büntethetősége váljon lehetővé, akik a prostituáltak sérelmére társadalmilag veszélyes, és büntetendő cselekményt követnek el. Ez alól az az áldozati réteg se legyen kivétel, akik társadalmi periféria szélére sodródtak. A fizikai-, és lelki sérelmek okozói állami keretek között üldöztethetők, és az áldozatok részére a megfelelő segítséget a reszocializációs, és reintegrálással járó intézkedések megadhatják.¹⁰⁷

A három nézet legfontosabb tulajdonságait táblázatba rendezve összegeztem, amelyet az alábbiak szerint szemléltetek:

Prostitúció	
Liberális szemlélet	
Attitűd	Szemléletet alkotó attitűd matematikai statisztika
Szabad joggyakorlás, nincs társadalmi értékítélet. (A prostitúció szabad, kényszeről mentes gyakorlása.)	100%
A prostitúcióval szembeni teljes, előítélet nélküli emberi szabadság.	100%
A prostitúció az emberi-, és alkotmányos jogok gyakorlásának érvényesítése esetén pozitív hatást is kifejthet. Szexuális szabadság.	100%
A prostitúció az egyén szexuális szükségletének a valóságban történő megjelenítése, azáltal, hogy szexuális szabadságát kiélheti.	100%
A prostitúció kapcsolódva a szexualitáshoz, az egyén pszichodinamikus fejlődésének része, összetevője lehet, amely a nemi aktusok normál rendjében leledzik.	100%

¹⁰⁷ KOVÁCS I.: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. PhD értekezés. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2016.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Vallási szemlélet	
Attitűd	Szemléletet alkotó attitűd matematikai statisztika
A nemi aktus a privát szféra, a család része. (A prostitúció ez ellen vét, bűnre csábítja a házasembereket.)	100%
A nemi aktus célja a gyermekáldás. (Prostitúcióból származó gyermekáldás erkölcstelen.)	100%
A prostitúció megsérti a hagyományos szabványokat.	100%
A prostitúció erkölcstelen, a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol.	100%
A prostitúció a férfiak nemi vágyának kielégítésére szolgál, amely a prostituált nők erkölcstelen jellemével függ össze.	100%
A prostitúció a művészetekben is, mint erkölcstelen jelenik meg, értéket nem képvisel.	100%
Feminista szemlélet	
Attitűd	Szemléletet alkotó attitűd matematikai statisztika
A szex (nemi aktus) a hatalom középpontjában áll, amelynek birtokosa a férfi, elosztása egyenlőtlen. (A prostitúció alapja is ez.)	100%
A prostitúció a nők elleni erőszak eszköze.	100%
A prostitúcióban érintett kliensek, futtatók, és rendőri erők fő célja a dominancia érvényesítése, a nők fizikai/lelki károsítása.	100%

2. táblázat: A prostitúció definíciójának analízise
(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

A prostitúcióval kapcsolatos saját definícióalkotás részletei a doktori értekezésemben szintén megtalálhatók.¹⁰⁸ A prostitúció fogalma négy résztvevő magatartásának definiálásával írható le. A fogalom véleményem szerint a résztvevő felek nélkül nem értelmezhető, és definiálható. A négy résztvevő a prostituált, a prostituáltat futtató, a prostituáltat közvetítő, és a prostituáltat igénybe vevő fél. Mindezekre tekintettel, a prostitúció egy olyan jelenség/magatartás, amely e fenti résztvevőknek a célirányos, és tudatos tevékenységét öleli fel, mindazon szubjektív, és objektív feltételekkel, amelyek e résztvevők definiálására szolgálnak.

A következő fejezetben a kutatás módszerével, és az eredménnyel, valamint az összegzéssel foglalkozom.

A KUTATÁS

A kutatás tárgya a pornográfia, és a prostitúció fogalom lényegi elemeinek statisztikai vizsgálata, azaz azok statisztikai reprezentációinak feltárása. Nem egyszerűen egy leíró statisztikai elemzésről van szó, hanem nemzetközi-, és hazai fogalmak lényegi összetevőinek hivatalos összevetéséről, időszéri elemző-értékelő vizsgálatáról. A kutatást három részre bontottam fel: első helyen a pornográfia fogalom hazai-, és nemzetközi három ideológiájának lényegi összetevőinek statisztikai elemzését hajtottam végre, második helyen ugyan ezt a vizsgálatot a prostitúció fogalmával végeztem el, végül pedig azokat a Cohan féle korrelációs együtthatók skáláján összehasonlítottam.

Álláspontom szerint a statisztikai reprezentációktól (és mérési technikáktól) függően a vizsgált jelenség bizonyos attitűdjei, fontos tulajdonságai jelentőséggel felruházott úgy nevezett identitás-markerré léphetnek elő, így más jegyeket primer attribútumként háttérbe szoríthatnak, azok szekunder jellegzetességgé alakulnak. (Példának okáért: amennyiben a statisztikai összehasonlító vizsgálat eredményeképpen a pornográfia fogalom például liberális ideológiájának összetevői a prostitúció fogalom ugyanezen ideológiájának összetevőihöz képest kimagasló eredménnyel bírnak, úgy a többi csoporton belüli attitűd (feltéve, ha a módszerek között a Cohan féle skálán a korrelációs koefficiens érték is kimagasló) háttérbe szorulhat, és a fókusz a legmagasabb statisztikai eredménnyel szolgáló attitűdre koncentrálódik. A mérések különböző technikái hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a vizsgált jelenség bizonyos kategóriáit megszilárdítsák, bizonyos kategóriákat pedig (elenyésző számukra tekintettel) akár el is tüntessenek.

A fogalmak lényegi elemeinek összehasonlításában a hatásnagyság mérésének rendkívül fontos szerepe van.¹⁰⁹ A hatásnagyság mérésével hipotéziseimet tesztelhettem, va-

¹⁰⁸ KOVÁCS I.: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. PhD értekezés. Nemzeti Közszerológiai Egyetem, 2016.

¹⁰⁹ A statisztikában a hatásnagyság a vizsgált jelenség erősségét szimbolizáló kvantitatív mutató, azaz két változó közötti korreláció, regressziós együttható, átlagos különbség, vagy akár annak a kockázata, hogy valami bekövetkezik, vagy sem. Minél nagyobb a vizsgált jelenség statisztikai mutatóinak abszolút értéke, a hatásnagyság annál erősebb.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

lamint segített abban is, hogy az összehasonlításra alapuló eredmény szignifikáns értékét kimutathassam. Ahhoz, hogy a hatásnagyságot mérhessem, korrelációs számításokra volt szükségem. (A matematikai statisztikában a korreláció két tetszőleges érték közötti lineáris kapcsolat nagyságát, és irányát, azok egymáshoz való viszonyát jelzi.) A tanulmányomban így lehetőségem volt arra, hogy több változót több változóval összevessek. Megnézhettem, hogy a pornográfia, valamint a prostitúció jelensége kapcsán ismertett ideológiák fontosabb összetevőinek nagysága nemzetközi-, és hazai viszonylatban hogyan alakul, de elvégezhettem a hazai-, nemzeti évek során összegyűjtött, elemzett-, és értékelt számadatokat összehasonlító vizsgálatát is. Alapvető kérdésem volt tehát, hogy a fogalmak lényegi összetevői között áll-e fent kapcsolat (logikusan igen, hisz mindkettő központi eleme a szexuális szolgáltatás), amennyiben a kapcsolat fennáll, és a válasz igenlő, úgy a két változó között egyenes-, fordított arányú- vagy hiányzó kapcsolat (pozitív, negatív vagy nem létező korreláció) áll fenn, azok mértéke pedig mekkora értéket képvisel. Szükséges tisztázni, hogy ha nincs lineáris korreláció, akkor a korrelációs koefficiens értéke: 0, tökéletes pozitív, ill. negatív lineáris korreláció fennállása esetén a korrelációs koefficiens értéke +1,00, ill. -1,00. Ennek értéke független a mértékegységtől, amelyekben a két változó meghatározásra került. A korreláció nem jelent feltétlen ok-okozati kapcsolatot, mert ez lehet annak a következménye, hogy az x tengelyre felvett változó befolyásolja az y tengelyre felvetett, az y tengelyre felvett változó befolyásolja az x tengelyre felvetett, így egyik eset sem áll fenn, hanem egy harmadik tényező mindkettőt egy irányba (pozitív korreláció) vagy különböző irányokba (negatív korreláció) mozdítja el.¹¹⁰ A korreláció számítása az alábbi matematikai képlettel volt lehetséges:

$$r = \frac{n \cdot \sum_{i=1}^n x_i y_i - \sum_{i=1}^n x_i \sum_{i=1}^n y_i}{\sqrt{\left(n \cdot \sum_{i=1}^n x_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2 \right) \left(n \cdot \sum_{i=1}^n y_i^2 - \left(\sum_{i=1}^n y_i \right)^2 \right)}} = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

A képlettel végzett számítások tekintetében a Cohan féle skála a korreláció mértékét mutatta meg, attól függően, hogy az kicsi ($r=0,10$), közepes ($r=0,30$), vagy nagy ($r>0,50$) értéket képviselt.¹¹¹ A következő fejezetben a kutatási mintát mutatom be, amelyek a statisztikai adatokkal való számítások alapját megteremtették.

¹¹⁰ KOVÁCS I.: Gésa kultúra, és japán prostitúció. *Hadtudományi Szemle*. 10/2. (2017) :447-464.

¹¹¹ COHEN J: *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Lawrence Erlbaum Associates, 1988.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

KUTATÁSI ADATFELDOLGOZÁS ÉS EREDMÉNYEK

PORNOGRÁFIA

Elsőként a pornográfia fogalom három ideológiai területe által határolt összetevők elemzését hajtottam végre, amelyet az alábbi grafikon illusztrál:

1. grafikon: A pornográfia fogalom lényegi összetevői
(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

A pornográfia fogalom liberális szemléletének öt különböző összetevőjét különböztettem meg:

- Szabad joggyakorlás, nincs társadalmi értékítélet. (Szabad a pornográfia.)
- Pornográfiával kapcsolatos teljes emberi szabadság.
- A pornográfia gátlásoldó, annak fogyasztása pozitív hatásokkal bír. Terápiás eszköz.
- A pornográfia művészet, azaz egyén szexuális szükségletének a valóságban történő megjelenítése.
- A pornográfia az egyén pszichodinamikus fejlődésének része, összetevője.

Az összetevők egyenként, és összességében is 100 százalékos gyakorisági aránnyal fordultak elő. Mind az öt összetevő a liberális szemlélet alkotóeleme volt, a vizsgált fogalmak, és szemléletek a liberális perspektíva e öt különböző attitűdjét képviselték, és alkották, attól eltérés nem volt kimutatható.

A morális szemlélet tanulmányozása során hat különböző összetevőt sikerült összegyűjtenem:

- A nemi aktus a privát szféra része. (A pornográfia ez ellen vét.)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

- A nemi aktus célja a gyermekáldás. (A pornográfia nem közvetít ilyen célokat.)
- A pornográfia megsérti a hagyományos szabványokat.
- A pornográfia obszcén, sértő, amely a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol.
- A pornográfia a közönség szexuális vágyának, örömeinek, kielégítésének eszköze.
- A pornográfia kizárólag az anyagi profitszerzésre koncentrál, művészi értéke nincs.

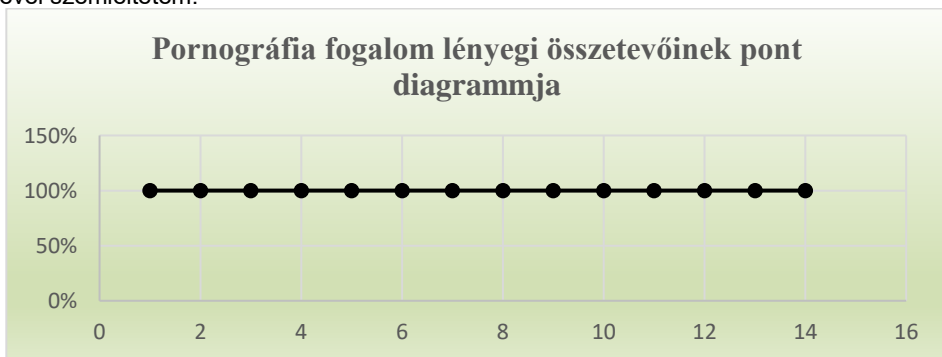
Az összetevők egyenként, és összességében is 100 százalékos gyakorisági aránnyal voltak jelen. Mind a hat összetevő a morális szemlélet alkotóeleme volt, a vizsgált fogalmak, és szemléletek a liberális perspektíva e hat különböző attitűdjét képviselték, és alkották, attól eltérés nem volt kimutatható.

A feminista szemlélet lényegi összetevőinek elemzése során három különböző komponens meghatározására volt lehetőségem:

- A szex (nemi aktus) a hatalom középpontjában áll, amelynek birtokosa a férfi, elosztása egyenlőtlen. (A pornográfia alapja is ez.)
- A pornográfia a nők elleni erőszak eszköze.
- A pornográfia fő célja a nemi hovatartozáson alapuló dominancia érvényesítése, a nők fizikai/lelki károsítása.

Az alkotóelemek egyenként, és összességében is 100 százalékos gyakorisági arányszámúak voltak. Mind a három összetevő a feminista szemlélet alkotóeleme volt, a vizsgált fogalmak, és szemléletek a feminista perspektíva e három különböző attitűdjét képviselték, és alkották, attól eltérés nem volt kimutatható.

Ha a fentieket a korrelációs számításhoz használt függvényekkel kívánjuk ábrázolni, akkor a 100 %-os gyakorisági arányszámok miatt, minden kategória egy értéksíkon mozog, így lineáris, stagnáló függvényt kapunk. A számadatokat vonal, és pont diagram segítségével szemléltetem:

2. grafikon: A pornográfia fogalom lényegi összetevőinek pont diagrammja

(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

PROSTITÚCIÓ

Ugyan ezt a vizsgálati metódust követve a prostitúcióval kapcsolatos fogalmak három idevágó szemléletének az elemzését hajtottam végre. Tekintettel arra, hogy a fogalmat befolyásoló ideológiák közül a feminista, valamint a liberális szemlélet adott volt, már csak a morális nézet parallel ideológiáját, vagy ahhoz nagy mértékben hasonló szemlélet azonosítására volt szükségem. Tekintettel arra, hogy a moralista szemlélet összetevői leginkább a prostitúciós vallási ideológiára jellemzők, ezért a választás e szemlélet elemzésére és értékelésére esett. A három ideológiai terület által határolt összetevőket az alábbi grafikon vonultatja fel:

3. grafikon: A prostitúció fogalom lényegi összetevői
(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

A prostitúció fogalom liberális szemléletének szintén öt különböző összetevőjét különböztettem meg:

- Szabad joggyakorlás, nincs társadalmi értékítélet. (A prostitúció szabad, kényszermentes gyakorlása.)
- A prostitúcióval szembeni teljes, előítélet nélküli emberi szabadság.
- A prostitúció az emberi-, és alkotmányos jogok gyakorlásának érvényesítése esetén pozitív hatást is kifejthet. Szexuális szabadság.
- A prostitúció az egyén szexuális szükségletének a valóságban történő megjelenítése, azáltal, hogy szexuális szabadságát kiélheti.
- A prostitúció kapcsolódva a szexualitáshoz, az egyén pszichodinamikus fejlődésének része, összetevője lehet, amely a nemi aktusok normál rendjében leledzik.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

A liberális szemlélet vonatkozásában olyan szemléletet kerestem, amely ugyan arra az alapideológiára, és alapbázisra épül. Szerencséből adódóan, a prostitúció történeti fejlődésének időszakában a liberális szemlélet többek között hangsúlyos szerepet játszott, így lényegében megegyező perspektívát tudtam azonosítani. Az eredmények is jól mutatják, hogy az öt különböző alkotóelem a pornográfia fogalom liberális ideológiájának összetevő-éhez mennyire hasonló. Mind az öt elem 100 %-os gyakorisággal volt kimutatható. Olyan többletet, vagy esetlegesen kevesebb összetevőt kimutatni a pornográfiához viszonyítva nem lehetett.

A prostitúció feminista szemlélet lényegi összetevőinek elemzése során három különböző komponens meghatározására volt lehetőségem:

- A szex (nemi aktus) a hatalom középpontjában áll, amelynek birtokosa a férfi, elosztása egyenlőtlen. (A prostitúció alapja is ez.)
- A prostitúció a nők elleni erőszak eszköze.
- A prostitúcióban érintett kliensek, futtatók, és rendőri erők fő célja a dominancia érvényesítése, a nők fizikai/lelki károsítása.

Nehéz feladatnak a feminista szemlélet parallel perspektívájának megtalálása sem bizonyult. Tekintettel arra, hogy az uralkodó ideológia a nők társadalmi felemelkedését a XIX. századtól kezdődően szinte minden időszakban hirdette, ezért az többek között a prostitúció jelenség alakulására is befolyással bírt. A feminista szemlélet során három, a pornográfia fogalmi meghatározásával lényegében teljesen megegyező alkotóelemet kreáltam. Ezeknek a gyakorisága szintén 100 %-os arányszámú volt. Olyan többletet, vagy esetlegesen kevesebb összetevőt kimutatni a pornográfiához viszonyítva nem lehetett.

Más kérdés volt viszont a moralista szemlélettel megegyező, vagy azzal nagy mértékben hasonló nézet megtalálása. A pornográfia fogalom moralista ideológiáinak összetevői a prostitúció prohibicionista szabályozásbeli korszakából fennmaradt vallási ideológia tényezőire nagymértékben hajaztak. Olyan szemléletet kellett görcső alá vennem, amely a felsorolt feltételeknek megfelelnek, vagy ahhoz nagymértékben hasonulnak. A vallási ideológia elemzése során hat elemet sorakoztattam fel:

- A nemi aktus a privát szféra, a család része. (A prostitúció ez ellen vét, bűnre csábítja a házasembereket.)
- A nemi aktus célja a gyermekáldás. (Prostitúcióból származó gyermekáldás erkölcsstelen.)
- A prostitúció megsérti a hagyományos szabványokat.
- A prostitúció erkölcsstelen, a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol.
- A prostitúció a férfiak nemi vágyának kielégítésére szolgál, amely a prostituált nők erkölcsstelen jellemével függ össze.
- A prostitúció a művészetekben is, mint erkölcsstelen jelenik meg, értéket nem képvisel.

Nagy meglepetésemre a vallási ideológia a moralista ideológia összetevőit nagymértékben lefedte. A perspektíva elemzése során megalkotott hat darab összetevő a moralista ideológiával szinte parallel viselkedett. A megalkotott összetevők mindegyike 100 %-os arány-

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

számot produkált. Olyan többletet, vagy esetlegesen kevesebb összetevőt kimutatni a pornográfiához viszonyítva nem lehetett.

Ha a fentieket a korrelációs számításhoz használt függvényekkel kívánjuk ábrázolni, akkor a 100 %-os gyakorisági arányszámok miatt, minden kategória egy értéksíkon mozog, így lineáris, stagnáló függvényt kapunk, csakúgy, mint a pornográfia fogalom során. A számadatokat vonal, és pont diagram segítségével szemléltetem:

4. grafikon: A prostitúció fogalom lényegi összetevőinek pont diagrammja
(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

PROSTITÚCIÓ, ÉS PORNOGRÁFIA (AZ ÖSSZEHAONLÍTÁS)

Az összehasonlítást tehát úgy kellett elvégezni, hogy a prostitúció, és a pornográfia fogalmi során elemzett három ideológia fontosabb összetevőinek értéke alapján kimutatást készítsek, majd a számadatokat a matematikai statisztikai próbával összevetem. Tekintettel arra, hogy a három-három érték kategória során ugyanannyi alkotóelem került meghatározásra, és mindegyik 100 %-os gyakorisági arányú volt, ezért értelemszerűen a százas arányszámot egyes, a nullás arányszámot nullás értékekkel azonosítottam. A változó értékei így egy és nulla értékek között mozogtak, annak szemléltetése a következő táblázat szerint történik:

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Liberális			
Pornográfia		Prostitúció	
Alkotóelem	Érték	Alkotóelem	Érték
Szabad joggyakorlás, nincs társadalmi értékítélet. (Szabad a pornográfia)	1	Szabad joggyakorlás, nincs társadalmi értékítélet. (A prostitúció szabad, kényszer-től mentes gyakorlása.)	1
Pornográfiával kapcsolatos teljes emberi szabadság.	1	A prostitúcióval szembeni teljes, előítélet nélküli emberi szabadság.	1
A pornográfia gátlásoldó, annak fogyasztása pozitív hatásokkal bír. Terápiás eszköz.	1	A prostitúció az emberi-, és alkotmányos jogok gyakorlásának érvényesítése esetén pozitív hatást is kifejtethet. Szexuális szabadság.	1
A pornográfia művészet, azaz egyén szexuális szükségletének a valóságban történő megjelenítése.	1	A prostitúció az egyén szexuális szükségletének a valóságban történő megjelenítése, azáltal, hogy szexuális szabadságát kiélheti.	1
A pornográfia az egyén pszichodinamikus fejlődésének része, összetevője.	1	A prostitúció kapcsolódva a szexualitáshoz, az egyén pszichodinamikus fejlődésének része, összetevője lehet, amely a nemi aktusok normál rendjében leledzik.	1
Feminista			
Pornográfia		Prostitúció	
Alkotóelem	Érték	Alkotóelem	Érték
A szex (nemi aktus) a hatalom középpontjában áll, amelynek birtokosa a férfi, elosztása egyenlőtlen. (A pornográfia alapja is ez.)	1	A szex (nemi aktus) a hatalom középpontjában áll, amelynek birtokosa a férfi, elosztása egyenlőtlen. (A prostitúció alapja is ez.)	1
A pornográfia a nők elleni erőszak eszköze.	1	A prostitúció a nők elleni erőszak eszköze.	1
A pornográfia fő célja a nemi hovatartozáson alapuló dominancia érvényesítése, a nők fizikai/lelki károsítása.	1	A prostitúcióban érintett kliensek, futtatók, és rendőri erők fő célja a dominancia érvényesítése, a nők fizikai/lelki károsítása.	1

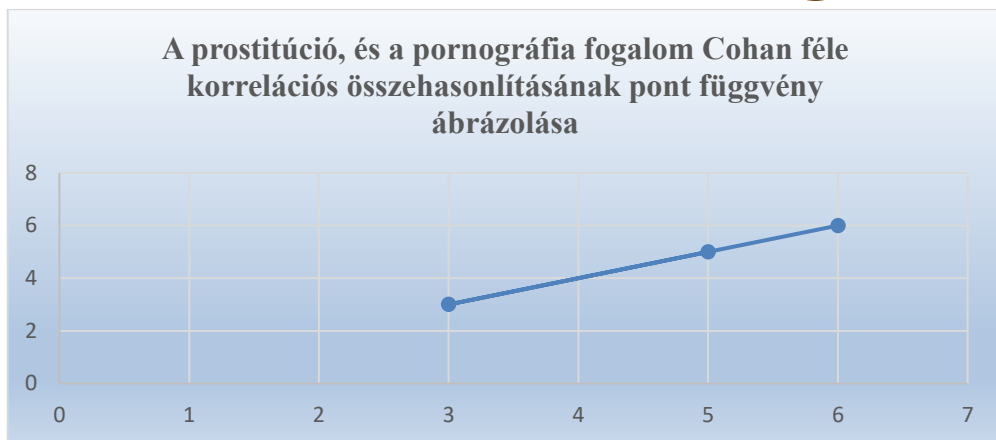
HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

Moralista, és vallási			
Pornográfia		Prostitúció	
Alkotóelem	Érték	Alkotóelem	Érték
A nemi aktus a privát szféra része. (A pornográfia ez ellen vét.)	1	A nemi aktus a privát szféra, a család része. (A prostitúció ez ellen vét, bűnre csábítja a házasembereket.)	1
A nemi aktus célja a gyermekáldás. (A pornográfia nem közvetít ilyen célokat.)	1	A nemi aktus célja a gyermekáldás. (Prostitúcióból származó gyermekáldás erkölcstelen.)	1
A pornográfia megsérti a hagyományos szabványokat.	1	A prostitúció megsérti a hagyományos szabványokat.	1
A pornográfia obszcén, sértő, amely a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol.	1	A prostitúció erkölcstelen, a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorol.	1
A pornográfia a közönség szexuális vágyának, örömének, kielégítésének eszköze.	1	A prostitúció a férfiak nemi vágyának kielégítésére szolgál, amely a prostituált nők erkölcstelen jellemével függ össze.	1
A pornográfia kizárólag az anyagi profitszerzésre koncentrál, művészi értéke nincs.	1	A prostitúció a művészetekben is, mint erkölcstelen jelenik meg, értéket nem képvisel.	1

3. táblázat: A prostitúció, és a pornográfia definíciójának összehasonlító analízise
(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

A táblázatbeli értékeket pont függvény alkalmazásával illusztrálom, amelyekből a Cohan féle korrelációs érték is kiolvasható és szemléltethető:

5. grafikon: A prostitúció, és a pornográfia fogalom Cohan féle korrelációs összehasonlításának pont függvény ábrázolása

(Készítette: Dr. Kovács István PhD)

A liberális szemlélet során öt-öt alkotóelem összehasonlítására volt lehetőség, amely matematikai statisztikai próbájának eredményeképpen +1 értékű korrelációs értéket eredményezett. A Cohan féle skálán ez tökéletesen pozitív lineáris korrelációt jelentett, amelynek értéke nagy ($r > 0,50$). Kijelenthetjük, hogy a liberális ideológia a pornográfia, és a prostitúció fogalom vonatkozásában nagyfokú lineáris hasonlóságot mutatott. A feminista szemlélet három-három alkotóelemét megvizsgálva, a matematikai statisztikai próba szintén +1 értékű korrelációs változót generált. A Cohan féle skálán ez tökéletesen pozitív lineáris korrelációt jelentett, amelynek értéke nagy ($r > 0,50$). Alátámasztást nyert, hogy a feminista ideológia a pornográfia, és a prostitúció fogalom vonatkozásában nagyfokú lineáris hasonlóságot mutatott. A moralista, és vallási ideológia összehasonlítása során hat-hat rész került elkülönítésre, amelyek matematikai statisztikai összehasonlítás eredményeképpen szintén +1 értékű korrelációs értéket eredményeztek. A Cohan féle skálán ez tökéletesen pozitív lineáris korrelációt jelentett, amelynek értéke nagy ($r > 0,50$). Bizonyítást nyert, egyrészt, hogy a moralista, és vallási ideológia a pornográfia, és a prostitúció fogalom vonatkozásában nagyfokú lineáris hasonlóságot mutatott, valamint azt is, hogy a két különböző elnevezésű nézet egymással nagy mértékben korrelál.

ÖSSZEGZÉS

Véleményem szerint kutatási hipotézisemet alátámasztanom sikerült. A matematikai statisztikai próbák eredményeképpen a prostitúció, és a pornográfia különböző ideológiáinak elemzése, és összehasonlítása során megállapítást nyert, hogy a korrelációs együttható

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

értéke pozitívan lineáris, és a hasonlóság nagymértékű. A különböző ideológiák összehasonlítási számításainak eredményei pedig megerősítették a hipotézist abban, hogy a közvélemény ahhoz miként viszonyul.

A moralista, és vallási ideológia alátámasztotta, hogy a közvélemény a prostitúciót, és a pornográfiát egy kalap alatt kezeli, azzal szemben negatív előítéletet képvisel. Mind a prostitúciót, mind pedig a pornográfiát erkölcstelennek aposztrofálja, az a társadalom tagjaira negatív hatást gyakorolt. Obszcén, és sértő, ami aláássa a hagyományos szabványok tiszteletét. A nemi aktus kizárólag a privát élet része lehet, amit erkölcstelenségével a pornográfia, és a prostitúció is meggyaláz. Művészi értéket nem képvisel.

A feminista ideológia megerősítette, hogy a prostitúció, és a pornográfia középpontjában álló nemi aktus a hatalom azon alapvető bázisa, amit a férfiak egyenlőtlenül urálnak, és a nők elleni erőszak eszközeként használnak. Célja a nők fizikai-, és lelki megkárosítása, amely szintén az előítélet alapú gondolkodást támasztotta alá.

A liberális szemlélet volt az egyetlen, amely a prostitúció, és a pornográfia teljes jogú szabadságát hirdette, és annak pozitív hatásairól is beszámol. Az ideológia során összegyűjtött fontosabb elemi bázis paradigmaváltásra nem képes, az előítélettől hemzsegő két ideológia a fogalmak alakulására a bélyeget rányomja.

Miután a kvantitatív kutatás eredményei az alábbiakról tanúbizonyságot adtak, a fogalmak, és az arra gyakorolt negatív értékítéletet, és véleménynyilvánítást absztraktálható szinten is elemezni szükséges.

Mindkét fogalom centrális eleme a szexuális szolgáltatás (akár anyagi, vagy egyéb ellenszolgáltatásért történő) nyújtása. Ha jogi szempontból vizsgáljuk a kérdést, akkor mindkettő törvényes keretek között legálisan gyakorolható tevékenység. A hatályos szabályozás szerint ma Magyarországon a prostitúciós tevékenység munkaként gyakorolható szolgáltatás. 2007-ben a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, azaz a „TEÁOR” a prostitúciós tevékenységet 96-os kódszámmal egyéb személyi szolgáltatás, azon belül 9604-os sorszámmal fizikai közérzetet javító szolgáltatásként bejegyezte. Az adóhatóság így egyéni vállalkozói igazolvány kiváltása, és adószám lajstromozása után a szolgáltatás folytatására az engedélyt megadni köteles. Önmagában tehát látható, hogy az állam a prostitúció munkaként való bejegyzését támogatja, teret engedve az alapjog kibontakozásának, és gyakorolhatóságának. A felnőtt filmezés vonatkozásában ugyan ez elmondható: a gazdasági tevékenységek egységes ágazati osztályozási rendszere, azaz a „TEÁOR” a felnőtt filmezést az 59-es kódszámmal film-, video-, televízióműsor-gyártása, hangfelvétel-kiadás, azon belül 591-es sorszámmal film-, video-, televízióműsor-gyártás jogcímen bejegyezte. A fentiek függvényében a szintén hasonlóan az előbbiekhöz, a megfelelő konstrukció igazolása esetén gyakorolható tevékenység. Mivel mindkettő tevékenység jogilag kifogástalan talajon áll, és a demokratikus társadalom által meghatározott jogosultságok és kötelek gyakorolhatóságát, teljesítését az állam ebben a kivitelezésben garantálja, így vele szemben jogi úton negatív értéképviselőnek helye nem lehet. Ugyanakkor érdemes belegondolnunk, hogy a jogszabályi környezet tiszteletben tartása mellett, a korokban uralkodó hatalmi ideológiák a jelenségeket milyen irányba terelik. Ez adhatja meg

kérdésünkre a választ, hogy vajon mi az a mozgatórugó, ami a véleményt formálja, alakítja, olykor negatív, olykor pedig pozitív irányba billenti.

Hiába tehát a jogszabálybeli megfeleltetés, és a legalitáson alapuló munkavégzés, ha morál, az erkölcs és az adott hatalmi ideológia a fogalmak alakulására mindig nagy hatást gyakorol majd. Álláspontom szerint, ahogy a hatalmi viszonyok változnak, úgy változik majd a társadalmi jelenségek megítélése is, amely alól sem a prostitúció, sem pedig a pornográfia nem kivétel (még, ha az az adott társadalom által kötelezőnek tekintett normáknak meg is felel.)

A paradigmaváltáshoz szükséges, hogy az adott kor ideológiáinak eszméjét az újítás, az innováció, a fejlesztés, és a tudatos fejlődés szelleme átjárja, és nyitni merjünk az új felé, még, ha az elsöre talán a morál, és az értékítélet ellen vétőnek is tűnik.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. ÁLDOR V., MORECK K., WEISSE S.: A titkos prostitúció és a félvilág (vita sexualis). Sándor József és társa Kiadó, 1920, 114.
2. ATTWOOD F.: Reading porn: the paradigm shift in pornography research. *Sexualities*. 5/1. (2002), 91-105.
3. BALMER S.: The limits of free speech, Pornography and the law. *Aberdeen Student Law Review*. 13/1. (2010), 66-82.
4. BARTKY S.: Femininity and domination. LETICHE H. (szerk.) In: *Prostitution as a male object of epistemological pain*. *Gender Work and Organization*. 9/2. (2002), 167-185.
5. BERGER F.: Pornography, sex, and censorship. *Social Theory and Practice*. 4. (1977), 183-209.
6. BETLEN A.: A férfi ősi jussa. *Ezredvég*. 17/3. (2007), 1.
7. BÓDIS E.: Prostituált narratívák. FEHÉR L. (szerk.) In: *Adás-vétel konferencia a prostitúcióról*. Országos Kriminológiai Intézet, 2011, 1-39.
8. BROWNMILLER S.: *Against our will: men, woman and rape*. Simon & Schuster, 1975.
9. CALDERONE M.: Pornography as a public health problem. *American Journal of Public Health*. 62/3. (1972), 374-376.
10. CALDERONE Mary: Pornography as a public Health Problem. In: *American Journal of Public Health*, 1972., 62. évf. 3. sz. – p.: 374-376.
11. CAMERON S.: *Economics of pornography*. BOWMAKER S. (szerk.). *Economics Uncut: A Complete Guide to Life, Death, and Misadventure*. Edward Elgar Publishing, 2005.
12. COHEN J.: *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. Lawrence Erlbaum Associates, 1988.
13. DÉRI P.: A prostitúció néhány kérdéséhez. *Belügyi Szemle*. 3/3. (1965), 74-78.
14. DIÓS I., VICZIÁN J.: *Magyar Katolikus Lexikon I.* Szent István Társulat, 2004.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

15. DONNERSTEIN E. et al.: The findings and recommendations of the Attorney General's Commission on Pornography: do the psychological "facts" fit the political fury? *American Psychologist*. 42. (1987), 946–953.
16. DONNERSTEIN E., BERKOWITZ L.: Victim reactions in aggressive erotic films as a factor in violence against women. *Journal of personality and social psychology*. 41/4. (1981), 710-724.
17. DONOVAN B.: Gender inequality and criminal seduction: prosecuting sexual coercion in the early 20th century. *Law & Social Inquiry*. 36/1. (2005), 61-88.
18. DWORKIN A., MACKINNON A.: Pornography and civil rights. *Organizing Against Pornography*, 1988.
19. ECK B.: Nudity and framing: classifying art, pornography, information, and ambiguity. *Sociological Forum*. 16/4. (2001), 603-632.
20. EGAN T: *Technology sent Wall Street into market for pornography*. Routledge, 2000.
21. FARLEY M.: The Born Prostitute. *Biology & Psychology*. 3/2. (2010), 213-221.
22. FEHÉR L.: A prostitúció valósága és a szabályozási modellek. *Belügyi Szemle*. 45/4. (1997), 14-27.
23. FERGUSON C., HARTLEY R.: The pleasure is momentary the expense damnable? The influence of pornography on rape and sexual assault. HASSELT V. (szerk.). *Aggression and Violent Behaviour*. 14/5. (2009), 323-329.
24. FISHER W., BARAK A.: Pornography, erotica, and behavior: more questions than answers. *International Journal of Law and Psychiatry*. 14/1-2. (1991), 65-83.
25. FISHER W., BARAK A.: Sex education as a corrective: immunizing against possible effects of pornography. ZILMANN D., BRYANT J. (szerk.). *Pornography: recent research, Interpretations, and policy considerations*. Lawrence Erlbaum Associates, 1989.
26. FORRAI J.: A prostitúció reformterve a francia forradalom idején. *Orvosi hetilap*. 131/12. (1990), 641-643.
27. FORRAI J.: Prostitúció és szociális munka. *Civil Szemle*. 4/11. (2007), 65-87.
28. FORRAI J.: Szegénység és bűnözés különös formája a budapesti utcákon a férfi- és női prostitúció. *Belügyi Szemle*. 47/2. (1999), 91-100.
29. FREDERICK D.: Pornography and freedom. *Kritike*, 5/2. (2011), 84-95.
30. GAGNON J.: Sexuality and sexual learning in the child. GAGNON J. (szerk.). *Sexual deviance*. Harper and Row, 1967.
31. GLADFELDER H.: *Literature and pornography 1660–1800*. Oxford Handbooks, 2013.
32. HAVOSCOPE: Prostitution: prices and statistics of the global sex trade. Forrás: https://www.amazon.com/dp/B00ZZBFXO2/ref=rdr_kindle_ext_tmb (A letöltés dátuma: 2017. április 17.)
33. HÉGELY F.: A prostitúció egyes kérdéseiről. *Belügyi Szemle*. 14/2. (1976), 72.
34. HERTZBERG H.: Ed Meese and his pornography commission. *New Republic*, 14. (1986), 21-24.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

2017. X. évfolyam 4. szám

35. HOLDEN W.: Mobile to adult: personal services. Juniper Research, 2000.
36. HUER J.: Art, beauty, and pornography: a journey through american culture. Prometheus Books, 1987.
37. JONES C.: Paying for sex. *British Journal of Learning Disabilities*. 41/2. (2012), 121-127.
38. KACZIBA A.: A szabadság rendje. *Belügyi Szemle*. 51/2-3. (2003), 40-41.
39. KALLA ZS.: Szabálytalan női életpályák, prostitúció a reformkori Pesten. *Kaleidoscope*. 1/1. (2010), 197-226.
40. KÁNTÁS P.: Kérdőjelek a prostitúció körül. *Fórum*. 3. (2011), 357-363.
41. KATONA Cs.: Prostitúáltak és szerencsejátékosok a 19. századi Balatonfüreden. *Magyar Rendészet*. 12/1. (2012), 178-184.
42. KENDRICK W.: The secret museum: pornography in modern culture. University of California Press, 1987.
43. KIPNIS L.: Bound and gagged: pornography and the politics of fantasy in America. Duke University Press, 1999.
44. KLIUCHKO O.: Gender stereotyping in studying pressing social problems. *Russian Social Science Review*. 52. (2011), 16-32.
45. KOVÁCS I.: A prostitúció jelensége és társadalmi kontrolljának vizsgálata empirikus módszerekkel. PhD értekezés. Nemzeti Közszolgálati Egyetem, 2016.
46. KOVÁCS I.: A prostitúció rendőri kérdései. *Rendészeti Szemle*. 9/6. (1955), 508-518.
47. KOVÁCS I.: Gésa kultúra, és japán prostitúció. *Hadtudományi Szemle*. 10/2. (2017) :447-464.
48. KOVÁCS I.: Jogharmonizáció vagy sem? Első rész: a New Yorki Egyezmény és a 2012.évi C. törvény – a Büntető Törvénykönyv –. *Jogelméleti Szemle*. 17/2. (2017), 89-106.
49. KRONHAUSEN E., KRONHAUSEN P.: The psychology of pornography. ARBARBANEL A. (szerk.). *The encyclopedia of sexual behavior*. Hawthorn, 1967.
50. LETICHE H., VAN MENS L.: Prostitution as a male object of epistemological pain. *Gender Work and Organization*. 9/2. (2002), 167-185.
51. LOCKE J.: The second treatise of civil government. *Industrial Systems Research*, 2009.
52. LUMBY C.: Bad girls: the media, sex and feminism in the '90s. Allen and Unwin, 1997.
53. MACKINNON C.: Not a moral issue. *Yale Law & Policy Review*. 2/2. (1983), 321-345.
54. MALAMUTH N., BILLINGS V.: Why pornography? Models of functions and effects. *Journal of Communication*, 34/3. (1984), 117-129.
55. MALAMUTH N.: Pornography. KURTZ L. (szerk.). *Encyclopedia of violence, peace, & conflict*. Elsevier Inc., 2008.
56. MASLOW A.: *Motivation and Personality*. Harper, 1954.
57. MCELROY W.: *A woman's right to pornography*. St. Martin's Press, New York, 1995.
58. MICHELSON P.: *The aesthetics of pornography*. Herder and Herder, 1971.
59. MILL J.: *On Liberty*. Longman, Roberts and Green, 1869.

60. MILLER H.: Trick identities the nexus of work and sex. Indiana University Press. 15/4. (2004), 145-153.
61. MOLNÁR L.: Az erkölcsök, a közegészség és a prostitúció. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 67.
62. MONTANES P., MOYANO M.: Violencia de género sobre inmigrantes en España. Un análisis psicosocial. Pensamiento Psicológico. 6. (2006), 21-32.
63. NARVESON J.: Moral matters. Broadview Press, 1993.
64. OLEN J. et al.: Applying ethics: a text with readings. Wadsworth Publishing Company, 2005.
65. PALYS T.: Testing the common wisdom: the social content of video pornography. Canadian Psychology. 27. (1986), 22-35;
66. PETRÁNYI T.: Társadalmi problémák a mai Magyarországon. VALCSICSÁK I. (szerk.) In: Rendvédelmi Füzetek. Rendőrtiszti Főiskola, 2010, 107-110.
67. PLUMRIDGE A.: A segmented sex industry in New Zealand: sexual and personal safety of female sex worker. Australian and New Zealand Journal of Public Health- 25/1. (2004), 78-85.
68. PRIOR J., HUBBARD P., BIRCH P.: Sex worker victimization. Journal of Sex Research. 50/4-5. (2013), 574-586.
69. REA M.: What is pornography? Noûs. 35/1. (2001), 118-145.
70. RINGDAL J.: A world history of prostitution. Grove Press. 35. (2004), 1-435.
71. ROLPH H.: Does Pornography Matter? Routledge and Kegan Paul, 1961.
72. SEGURA I.: Attitudes towards prostitution is it an ideological issue. The European Journal of Psychology. 3. (2011), 159-176.
73. SIGEL L.: Governing pleasures: pornography and social change in England, 1815-1914. Rutgers University Press, 2002.
74. SILCOCK F.: Uncovered stripping an occupation. Womens Studies Journal. 28/3. (2014), 68-73.
75. SLADE J.: Pornography and sexual repression: a reference guide. Greenwood Press, 2001.
76. SMITH D.: Some things that may be more important to understand about organized crime than Cosa Nostra. Lax Review. 24. (1971), 1-30.
77. SOBLE A.: Pornography, defamation, and the endorsement of degradation. Social Theory and Practice. 11. (1985), 61-87.
78. TÁBORI K., SZÉKELY V.: Az erkölcstelen Budapest. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 128-129.
79. TOMURA M.: A Prostitutes Lived Experiences of Stigma. Journal of Phenomenological Psychology. 40. (2009), 51-84.
80. VAN DER MEER T.: Medieval prostitution and the case of sexual identity. Journal of Womens History. 11/2. (1999), 178-185.
81. VATSZAJANA M.: Kámaszútra. Librotrade Kft, 2002.
82. WEISS D.: A prostitúció kérdése Budapesten. Budapesti Negyed. 18/3. (2010), 272.

83. WILSON C.: Can pornography contribute to the prevention of sexual problems? QUALLS B. et al. (szerk.). The prevention of sexual disorders: issues and approaches. Plenum, 1978.
84. ZILMANN D., BRYANT J.: Effects of prolonged consumption of pornography on family values. *Journal of Family Issues*. 9. (1988), 518-544.
85. ZILMANN D., BRYANT J.: Pornography, sexual callousness, and the trivialization of rape. *Journal of Communication*. 32. (1982), 10-21.